

SPORAZUM

O SUBREGIONALNOM PLANU INTERVENCIJA ZA SPRJEČAVANJE, SPREMNOST ZA I REAGIRANJE NA IZNENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG MORA VEĆIH RAZMJERA

Vlada Republike Hrvatske,

Vlada Republike Italije i

Vlada Republike Slovenije

- **kao** stranke Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (u daljnjem tekstu: Barcelonska konvencija) i njezinog Protokola o suradnji u sprječavanju onečišćenja s brodova i, u slučaju opasnosti, suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora (u daljnjem tekstu: Protokol o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti);
- **također kao** stranke Međunarodne konvencije o pripravnosti, akciji i suradnji u slučaju onečišćenja uljem iz 1990.;
- **imajući u vidu** njihove obveze preuzete potpisivanjem Katanijske deklaracije prigodom 13. Redovnog sastanka ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, a osobito obveze koje se odnose na provedbu Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti;
- **imajući u vidu** da su tijekom Jadransko-jonske konferencije koja je održana u Anconi 19. svibnja 2000. potpisana dva bilateralna sporazuma, i to jedan između Slovenije i Italije, a drugi između Italije i Hrvatske o koordiniranju operacija traženja i spašavanja, pri čemu obje stranke izražavaju zajedničku volju da će surađivati u gore navedenom pitanju te navode postupke koje treba slijediti u slučaju da treba provoditi operacije traženja i spašavanja;
- **prepoznajući** da je Sredozemno more općenito, a Jadransko more posebno važan put za prijevoz nafte i da postoji stalna opasnost od onečišćenja naftom, što obalnim državama Sredozemlja u jadranskoj subregiji nameće obvezu neprekidne izrade mjera za sprječavanje onečišćavanja s brodova te organiziranja i pripremanja reakcije na iznenadna onečišćenja mora, i da takve stalne napore treba ulagati na nacionalnoj, subregionalnoj i regionalnoj razini;
- **smatrajući** da usklađeno zajedničko preventivno djelovanje na subregionalnoj razini poduzeto u skladu s primjenjivim međunarodnim propisima može znatno smanjiti opasnost od iznenadnog onečišćavanja mora i pridonijeti zaštiti morskog okoliša na Sredozemlju;
- **svjesne** da su subregionalni sporazumi kojima se unaprijed utvrđuju operativni zahvati, administrativni postupci i financijski uvjeti u pogledu suradnje u slučajevima opasnosti nužni radi trenutačnog i djelotvornog reagiranja na iznenadna onečišćenja mora na subregionalnoj razini;
- **shvaćajući** da je postojanje nacionalnih mogućnosti za reagiranje na iznenadna onečišćenja mora, uključujući opremu i uvježbano osoblje za reagiranje na onečišćenje, neophodan preduvjet za djelotvornu regionalnu suradnju i međusobnu pomoć;

– **uzimajući u obzir** članak 9. Barcelonske konvencije i članak 4. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti koji između ostalog utvrđuje da će »Stranke nastojati da pojedinačno ili kroz dvostranu ili višestranu suradnju, održavaju i unapređuju planove intervencija i druga sredstva za sprječavanje i borbu protiv onečišćavanja«;

– **potvrđujući** pozitivnu ulogu Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC) u promicanju subregionalne suradnje na sprječavanju, spremnosti za i reagiranju na iznenadna onečišćenja Sredozemlja;

SPORAZUMJELE SU SE kako slijedi:

1. da će u okviru Barcelonske konvencije i u skladu sa člankom 17. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti usvojiti **SUBREGIONALNI PLAN INTERVENCIJA ZA SPRJEČAVANJE, SPREMNOST ZA I REAGIRANJE NA IZNENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG MORA VEĆIH RAZMJERA** (u daljnjem tekstu: »Plan«, čiji je jedan primjerak priložen ovom Sporazumu) koja utječu ili bi mogla utjecati na njihovo, odnosno teritorijalno more, obale i povezane interese;

2. da će uložiti najveće napore u pružanju pomoći svakoj državi potpisnici ovog Sporazuma koja bi mogla zatražiti pomoć u slučaju opasnosti, imajući na umu da ništa iz ovog Plana ne isključuje pravo države potpisnice, čije bi teritorijalno more, obale ili povezani interesi mogli biti zahvaćeni, da zatraži pomoć od drugih država ili organizacija;

3. da će sljedeća tijela imenovati nacionalnim tijelima odgovornima za provedbu Plana, njegovu izmjenu i dopunu i reviziju, kao i za osiguranje sukladnosti Plana s odnosnim nacionalnim planovima intervencija:

za Republiku Hrvatsku: Sprječavanje: Stožer za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj

Spremnost za i reagiranje: Stožer za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj

za Republiku Italiju: Sprječavanje: Ministarstvo okoliša i teritorija,

Opća uprava za zaštitu prirode

Spremnost za i reagiranje: Ministarstvo okoliša i teritorija, Opća uprava za zaštitu prirode

za Republiku Sloveniju: Sprječavanje: Ministarstvo prometa, Pomorski ured

Spremnost za i reagiranje: Ministarstvo obrane, Uprava Republike Slovenije za civilnu zaštitu i pomoć u slučaju nesreća

4. Druge stranke Barcelonske konvencije i njezinog Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti iz jadranske subregije mogu pristupiti ovom Sporazumu uz suglasnost država potpisnica Sporazuma;

5. Ovaj Sporazum može se izmijeniti na zahtjev jedne od država potpisnica uz suglasnost svih država potpisnica. Izmjene i dopune ovog Sporazuma moraju se sastaviti u pisanom obliku i

stupaju na snagu 30 dana nakon što sve tri države potpisnice obavijeste REMPEC da su odobrile ili potvrdile izmjene i dopune u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;

6. Odnosna državna tijela bit će odgovorna za tehničke izmjene i aktualiziranje Plana u skladu s njihovim nacionalnim zakonodavstvom;

7. Sporazum i Plan stupaju na snagu trideset dana nakon što sve tri države potpisnice obavijeste REMPEC da su odobrile ili potvrdile ovaj Sporazum u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

U potvrdu toga, niže potpisani, za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u Portorožu na dan 9. studenoga 2005. na engleskom jeziku u tri izvornika.

Za Vladu

Za Vladu

Za Vladu

Republike Hrvatske

Republike Italije

Republike Slovenije

Nikola Ružinski, v. r. **Danielle Verga**, v. r. **Janez Podobnik**, v. r.

Republika Hrvatska

Republika Italija

Republika Slovenija

SUBREGIONALNI PLAN INTERVENCIJA ZA SPRJEČAVANJE, SPREMNOST ZA I REAGIRANJE NA IZNENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG MORA VEĆIH RAZMJERA

ZAHVALA

Ovaj Subregionalni plan intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera sastavljen je u skladu sa člankom 17. Protokola o suradnji u sprječavanju onečišćenja s brodova i, u slučaju opasnosti, suzbijanju onečišćenja Sredozemnog mora (Protokol o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti) uz Konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija).

Plan je sastavljen kao dio projekta za izradu subregionalnog sustava za sprječavanje i suzbijanje iznenadnog onečišćavanja mora većih razmjera koja utječu ili bi mogla utjecati na more, obale i druge povezane interese Hrvatske, Italije i Slovenije u Jadranskom moru. Sastavljen je uz tehničku pomoć Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC) u okviru Mediteranskog akcijskog plana (MAP).

Projekt za izradu subregionalnog sustava za sprječavanje i suzbijanje iznenadnog onečišćavanja mora većih razmjera koja utječu ili bi mogla utjecati na more, obale i druge povezane interese Hrvatske, Italije i Slovenije u Jadranskom moru predstavlja doprinos provedbi Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti uz Barcelonsku konvenciju.

Regionalni centar za žurne intervencije u slučaju onečišćenja
Sredozemnog mora
REMPEC

Mediterranski akcijski plan
MAP

1. UVOD

1.1. KONTEKST

Sjeverni Jadran predstavlja značajan resurs, ne samo u smislu ekološkog naslijeđa kojeg obilježava njegov bogat ekosustav, nego i kao pozornica za mnoštvo gospodarskih djelatnosti koje se odvijaju kako na površini mora tako i u njegovim dubinama, pored toga što je motor koji pokreće razvoj tercijarnih aktivnosti.

Sjeverni Jadran je isto tako i slijepa ulica Sredozemnog bazena s vrlo sporom izmjenom voda. To daje posebna obilježja lokalnom ekosustavu i čini ga osobito osjetljivim s gledišta očuvanja, a time i sprječavanja opasnosti. Jadransko more odvojeno je od ostatka Sredozemlja Jonskim morem koje djeluje kao pluća Jadrana pridonoseći tako izmjeni voda u bazenu. Kružni tok u Jadranskom moru općenito se odvija u smjeru suprotno od kazaljke na satu.

Radi velike gustoće naseljenosti i koncentracije industrije i drugih gospodarskih djelatnosti pomorski promet općenito, a napose promet tankera s naftom iznimno je gust u sjevernom dijelu Jadranskog mora.

Prometne pravce na ovom području u osnovi obilježavaju dva ključna elementa: tok robe i vrste brodova koji se koriste. Trgovinska razmjena i pripadajući tokovi uglavnom se odvijaju između luka i naselja te utječu na vrstu prometa s obzirom na njihove zemljopisne lokacije. Vrsta prometa također ovisi o čimbenicima koji su povezani s postojanjem ili nepostojanjem linijske plovidbe iz i u odnosne luke, budući da osim što određuje vrstu plovila koje se koristi ova sastavnica također obuhvaća i razvoj organizacija i usluga na kopnu koje povećavaju lučki promet. Zato ovaj potonji čimbenik može u pogledu konkurentnosti pogodovati onim lukama koje su, u usporedbi s drugima, manje pogodne u pogledu troškova premda imaju bolji zemljopisni položaj.

Osobito kad se radi o Jadranskom moru jedan prometni pravac može uključivati više tokova roba koji ne ovise o gospodarskim djelatnostima u lukama porijekla i odredišnim lukama. Razlog tome je taj što isti pravac može obuhvaćati nekoliko luka koje pružaju usluge različitim sektorima tržišta pa stoga isti pravac mogu koristiti različite vrste brodova ovisno o sektorima tržišta o kojima se radi (suhi teret, tekući teret, roba u kontejnerima ili rasuta roba, roba koja može ili ne mora biti opasna, otrovna ili štetna).

Osjetljivost određenog prometnog pravca ne ovisi isključivo o robi koju obuhvaća, već i o standardu i radnim karakteristikama odnosnih plovila, a napose o prosječnoj starosti flote, o tome poštuju li brodovi propise koji se odnose na sigurnost plovidbe i zaštitu morskog okoliša, o razini uvježbanosti posade u pogledu postupanja s brodom i teretom.

Konačni element koji pridonosi osjetljivosti prometnih pravaca je razina gospodarenja otpadom kojeg proizvode brodovi, što zajedno s drugim elementima opasnosti koji su povezani s teretom određuje razinu opasnosti duž određenog pravca.

Hrvatska, Italija i Slovenija, tri države koje graniče u gornjem dijelu Jadranskog mora ugovorne su stranke Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija) i njezinog Protokola koji se odnosi na suradnju u sprječavanju onečišćavanja s brodova i, u slučaju opasnosti, suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora (Protokol o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti) iz 2002. godine koji je zamijenio Protokol koji se odnosi na suradnju u suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučaju opasnosti (Protokol o iznenadnoj opasnosti) iz 1976. godine. Sve tri države izradile su svoje nacionalne sustave za spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora, imaju svoje nacionalne planove intervencija te osposobljeno osoblje i materijalna sredstva za borbu protiv izljeva ulja.

Svjesni toga da slučaj teškog onečišćenja mora može znatno naštetiti s jedne strane jadranskom ekosustavu, a s druge gospodarskim djelatnostima u regiji, posebno uključujući turizam, ribarstvo i energetiku, predstavnici Hrvatske, Italije i Slovenije izvijestili su na redovitim sastancima središnjih točki Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC) o svojoj namjeri da započnu s radom na izradi i usvajanju subregionalnog plana intervencija koji obuhvaća Jadransko more.

Inicijativa je također razmatrana na razini postojeće »Trilateralne komisije za zaštitu Jadranskog mora i obalnog područja od onečišćenja« i postignut je pripremni sporazum o opsegu i glavnim crtama takvog plana. Na kraju je ideja dobila potporu u okviru Jadransko-jonske inicijative te osobito njezinog Okruglog stola o zaštiti okoliša i održivom razvoju, a predstavnici triju zainteresiranih zemalja odlučili su početi s izradom subregionalnog plana intervencija. Zajednički su zatražili pomoć REMPEC-a u realizaciji tog projekta, a REMPEC je financijska sredstva potrebna za projekt osigurao u okviru svojeg proračuna za dvogodišnje razdoblje od 2002.-2003.

U veljači 2003. REMPEC je na Malti organizirao sastanak nadležnih nacionalnih tijela Hrvatske, Italije i Slovenije koja su razmatrala i sporazumjela se o glavnim crtama budućeg plana i o terminskom planu za njegovu izradu. Uzimajući u obzir smjernice Međunarodne pomorske organizacije (IMO) u pogledu izrade planova intervencija, a osobito subregionalnih te iskustvo REMPEC-a na ovom području, predstavnici triju zainteresiranih zemalja odlučili su da se budući plan treba temeljiti na modelu kojeg je izradio REMPEC i koji je već usvojen na drugim područjima Sredozemlja kao i u drugim regionalnim morima po cijelom svijetu pod pokroviteljstvom IMO-a i UNEP-a.

Na poticaj REMPEC-a tri zainteresirane države odlučile su, pored dijela koji se odnosi na spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora, uključiti u plan i dio koji se bavi pitanjem sprječavanja takvih nezgoda.

1.2. SVRHA I CILJEVI

Svrha ovog Subregionalnog plana intervencija (Plan) je da se u okviru Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti koji je dio Barcelonske konvencije i u skladu s obvezama ugovornih stranaka ovog Protokola uspostavi mehanizam međusobne suradnje pomoću kojeg će nadležna nacionalna tijela u Hrvatskoj, Italiji i Sloveniji surađivati kako bi uskladila i

objedinila svoja djelovanja koja se odnose na sprječavanje i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora koja utječu ili bi mogla utjecati na teritorijalno more, obale i povezane interese jedne ili više ovih zemalja, ili na nezgode koje prelaze raspoloživu sposobnost za reagiranje svake od tih zemalja pojedinačno.

S ciljem da se u što je moguće većoj mjeri smanji opasnost od iznenadnih onečišćenja mora Plan se, pored spremnosti za trenutačno i učinkovito reagiranje na iznenadno onečišćenje mora koje utječe ili bi moglo utjecati na područja odgovornosti i/ili područja interesa triju zainteresiranih zemalja, također bavi djelovanjima koja se odnose na sprječavanje takvih nezgoda.

Uzimajući u obzir gore navedene svrhe **posebni ciljevi** Plana su sljedeći:

- a) odrediti opseg suradnje odnosnih tijela stranaka Plana na području sprječavanja iznenadnog onečišćenja mora;
- b) odrediti opseg suradnje odgovornih tijela na provedbi Plana u slučajevima opasnosti na operativnoj razini;
- c) utvrditi područja odgovornosti stranaka Plana;
- d) razgraničiti odgovornosti i predvidjeti prijenos odgovornosti s jedne države na drugu;
- e) uspostaviti načela zapovjedništva i održavanja veze, te utvrditi odgovarajuće organizacijske oblike;
- f) osigurati dogovor koji se odnosi na promet brodova i zrakoplova jedne od stranaka unutar područja odgovornosti drugih stranaka;
- g) utvrditi vrstu pomoći koja se može pružiti i uvjete pod kojima će biti pružena;
- h) odrediti unaprijed financijske uvjete i administrativne mjere koje se odnose na suradnju u slučaju opasnosti.

Kako bi se ovi ciljevi ispunili, stranke namjeravaju kroz provedbu subregionalnog plana intervencija poduzeti sljedeće **akcije**:

- razraditi prikladne aktivnosti i poduzeti odgovarajuće mjere u cilju smanjenja opasnosti od nezgoda ili posljedica istih po okoliš;
- razviti odgovarajuću(e) mrežu(e) za razmjenu informacija koje se odnose na sprječavanje iznenadnog onečišćenja mora;
- izraditi odgovarajuće mjere spremnosti i učinkovite sustave za otkrivanje i izvješćivanje o iznenadnim onečišćenjima koja utječu ili bi mogla utjecati na područja odgovornosti stranaka;
- promicati i provoditi subregionalnu suradnju na području sprječavanja iznenadnog onečišćenja uljem s brodova, izrade intervencijskih planova, nadzora nad onečišćenjem i operacijama čišćenja;

- provoditi nužne mjere kojima se širenje ograničava, a opasnost koju izazivaju iznenadna onečišćenja mora svodi na najmanju mjeru;
- izrađivati i provoditi program tečaja obuke i praktičnih vježbi za različite razine osoblja koje je uključeno u sprječavanje i suzbijanje onečišćenja uljem;
- razvijati postupke za jačanje regionalne suradnje.

Unatoč tome stranke su se sporazumjele da će se operacije reagiranja na iznenadno onečišćenje mora koje se dogodi unutar područja odgovornosti jedne od stranaka izvoditi u skladu s odredbama nacionalnog plana intervencija odnosno stranke.

1.3. OPSEG I ZEMLJOPISNO PODRUČJE

Opseg

Dio Plana koji se odnosi na **sprječavanje** iznenadnog onečišćenja mora (Poglavlje 2.) primjenjuje se neprekidno u svrhu utvrđivanja i provedbe svih prikladnih mjera kojima je za cilj u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti i u konačnici ukloniti opasnost od nezgode broda koja može izazvati onečišćenje morskog okoliša na području Jadranskog mora obuhvaćenog Planom.

Dio Plana koji se odnosi na **spremnost i reagiranje** na iznenadno onečišćenje mora (Poglavlja 3. – 8.) primjenjuju se kadgod neka nezgoda izazove ili bi mogla izazvati onečišćenje mora koje eventualno može utjecati na jednu ili više stranaka te koje je takvog opsega da je opravdano pozvati druge stranke na pružanje pomoći. Nezgoda može biti izljev do kojeg dođe na području odgovornosti jedne stranke, a ugrožava područje odgovornosti druge, ili izljev koji ne ugrožava druge države, ali zahtijeva protumjere koje prelaze mogućnosti sredstava kojima raspolaže pogođena stranka.

Zemljopisno područje

Plan obuhvaća područje Jadranskog mora između crte koja spaja Bari (Italija) i Rt Oštro (Prevlaka) (Hrvatska) na jugu i sjevernu obalu Tršćanskog zaljeva na sjeveru.

1.4. DEFINICIJE I KRATICE

Za potrebe ovog Plana:

Ulje znači naftu u bilo kojem obliku, uključujući sirovu naftu, loživo ulje, talog, otpatke ulja i prerađene proizvode.

Opasne i štetne tvari su sve druge tvari, osim ulja, koje ispuštene u morski okoliš mogu uzrokovati opasnost za ljudsko zdravlje, naškoditi živim organizmima i morskom biljnom i životinjskom svijetu te oštetiti druga bogatstva ili ometati drugu zakonitu uporabu mora i susjednih obalnih područja.

Onečišćujuća tvar označava tvari koji onečišćuju, uključujući kako ulje tako i opasne i štetne tvari.

Nezgodu označava sudar brodova, nasukavanje, požar, eksploziju, kvar na konstrukciji, nezgodu pri upravljanju brodom ili drugi događaj na brodu ili izvan njega iz kojeg proizlazi materijalna šteta ili neposredna opasnost od materijalne štete na brodu ili teretu.

Iznenadno onečišćenje označava događaj ili niz događaja istog porijekla koji izaziva ili može izazvati ispuštanje ulja i opasnih i štetnih tvari i koji predstavlja ili može predstavljati opasnost za morski okoliš ili povezane interese jedne ili više država te koji zahtijeva djelovanje u slučaju opasnosti ili drugo trenutačno reagiranje.

Povezani interesi prema članku 1. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti označava interese obalne države koja je izravno pogođena ili ugrožena i odnose se, između ostalog, na:

- a) pomorske djelatnosti u obalnim područjima, lukama ili ušćima, uključujući ribarske djelatnosti;
- b) povijesne i turističke znamenitosti odnosno područja, uključujući sportove na vodi i rekreaciju;
- c) zdravlje obalnog stanovništva;
- d) kulturnu, estetsku, znanstvenu i obrazovnu vrijednost područja;
- e) očuvanje biološke raznolikosti i održivo korištenje morskih i obalnih bioloških dobara.

Protokol o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti označava Protokol koji se odnosi na suradnju u sprječavanju onečišćavanja s brodova i, u slučajevima opasnosti, suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora uz Konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija) koji je usvojen na Malti 25. siječnja 2002.

Plan označava Subregionalni plan intervencija za sprječavanje, spremnost za, i reagiranje na iznenadno onečišćenje većih razmjera koji se odnosi na Hrvatsku, Italiju i Sloveniju.

Stranke označava Republiku Hrvatsku, Republiku Italiju i Republiku Sloveniju.

Područje odgovornosti označava teritorijalno more Republike Hrvatske, Republike Italije i Republike Slovenije, unutar Jadranskog mora, kako je utvrđeno u skladu s međunarodnim pravom.

Područje interesa označava vode koje nisu obuhvaćene područjem odgovornosti, a u kojima iznenadno onečišćenje utječe ili bi moglo utjecati na povezane interese jedne ili više stranaka.

Država predvodnica označava stranku na čijem području odgovornosti ili području interesa se dogodilo iznenadno onečišćenje i koja je aktivirala plan ili zatražila pomoć u okviru Plana.

Nacionalno tijelo označava imenovano nacionalno nadležno tijelo koje snosi odgovornost za postupanje u slučaju onečišćenja na moru na *državnoj razini*.

Operativno tijelo (sprječavanje) označava imenovano nadležno tijelo koje snosi odgovornost za sprječavanje onečišćenja s brodova.

Operativno tijelo (reagiranje) označava imenovano nadležno tijelo koje snosi *operativnu* odgovornost za postupanje kod iznenadnog onečišćenja mora.

Koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja (KCSO) označava ured dežuran 24 sata dnevno i opremljen s odgovarajućom opremom za priopćavanje, a koji je odgovoran za primanje, obradu i prijenos svih informacija i poduzimanje nužnih akcija koje se odnose na djelovanje u cilju sprječavanja.

Vodeće tijelo označava operativno tijelo države predvodnice.

Operativno zapovjedništvo označava sveukupno koordiniranje i nadzor nad operacijama zajedničkog reagiranja koje obuhvaćaju kako nacionalna sredstva tako i interventne ekipe, opremu i druga sredstva (zrakoplovi, plovila) koja osiguravaju druge stranke kao pomoć. Obavlja ga operativno tijelo države predvodnice putem glavnog zapovjednika na mjestu događaja (GZMD).

Operativni nadzor označava neposredni nadzor nad osobljem, sredstvima i jedinicama koje sudjeluju u operacijama zajedničkog reagiranja, uključujući izdavanje uputa i pružanje informacija nužnih za izvršenje operacija reagiranja. Obavljaju ga nacionalni zapovjednici na mjestu događaja (NZMD) onih stranaka koje sudjeluju u operacijama ili osobe koje ovi imenuju.

Taktičko zapovjedništvo označava upravljanje i nadziranje izvršenja određenih zadataka od strane ekipa i/ili jedinica na mjestu operacija. Obavljaju ga voditelji takvih ekipa i/ili zapovjednici jedinica.

Glavni zapovjednik na mjestu događaja (GZMD) označava osobu koju imenuje država predvodnica i koji ima opće operativno zapovjedništvo nad svim operacijama zajedničkog reagiranja koje se poduzimaju u okviru Plana.

Nacionalni zapovjednik na mjestu događaja (NZMD) označava osobu koju imenuje operativno tijelo i koja obavlja operativni nadzor nad svim nacionalnim sredstvima reagiranja u slučaju onečišćenja koja bi mogla, ako se zatraži, sudjelovati u operacijama zajedničkog reagiranja. (Napomena: nacionalni zapovjednik na mjestu događaja je po mogućnosti, ali ne nužno, ista osoba koja obavlja dužnost zapovjednika na mjestu događaja iz nacionalnog plana intervencija).

Osoba za vezu označava osobu stranke koja sudjeluje u operacijama zajedničkog reagiranja, a koja je uključena u osoblje glavnog zapovjednika na mjestu događaja u cilju pružanja nužnih informacija o nacionalnim sredstvima osiguranim kao pomoć državi predvodnici, te kako bi omogućila održavanje veze s odnosnim nacionalnim zapovjednikom na mjestu događaja.

Osoba za odnose s javnošću (PRO) označava osobu zaduženu za obavještanje sredstava javnog priopćavanja o tijeku događaja i upoznavanje glavnog zapovjednika na mjestu događaja s reakcijom javnosti.

Centar za reagiranje u slučaju opasnosti (CRSO) označava ured u kojem su službenici 24 sata dnevno i koji je opremljen prikladnom opremom za priopćavanje, a koji je osnovala svaka stranka za potrebe Plana i koji služi kao operativna prostorija nacionalnog zapovjednika na mjestu događaja, odnosno glavnog zapovjednika na mjestu događaja, kad god se Plan aktivira.

Centar za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti (CZRSO) označava centar države predvodnice za reagiranje u slučaju opasnosti.

Interventna ekipa označava skupinu osoblja koju jedna stranka šalje kao pomoć drugoj da bi sudjelovala kao samostalna jedinica pri operacijama reagiranja. Može obuhvaćati posadu plovila, zrakoplova ili drugih samostalnih jedinica ili osoblje koje pomaže pri operacijama čišćenja obale.

Operacije na moru označavaju sve mjere, uključujući intervenciju na izvoru onečišćenja, zračni nadzor, sprječavanje širenja onečišćujuće tvari, skupljanje onečišćujuće tvari, primjenu sredstava za obradu s plovila i zrakoplova, ili bilo koju drugu akciju koja se poduzima na otvorenom moru (daleko od kopna) kako bi se reagiralo na iznenadno onečišćenje, ograničilo širenje i olakšalo uklanjanje onečišćujuće tvari te ublažile posljedice nezgode.

Operacije na kopnu označavaju svaku akciju koja se poduzima na kopnu ili u moru u neposrednoj blizini kopna kako bi se skupila, odstranila ili uništila onečišćujuća tvar i smanji njezin utjecaj ili učinak.

Izvešće o onečišćenju (POLREP) označava izvješće o nezgodi kojim jedna stranka upozorava drugu na izljev i putem kojeg obavještava druge stranke o aktiviranju plana.

Izvešće o stanju (SITREP) označava izvješće kojim država predvodnica obavještava druge zainteresirane stranke o stanju.

Regionalni informacijski sustav (RIS) označava skup pisanih dokumenata i računalnih banaka podataka, modela i sustava podrške pri odlučivanju koje REMPEC prikuplja, sastavlja, ažurira, objavljuje i redovito šalje obalnim državama Sredozemlja, a obuhvaća nužne informacije o različitim vidovima spremnosti za i reagiranje na iznenadno onečišćenje mora uljem i drugim štetnim tvarima.

Slijede glavne *kratice* koje se koriste u ovom dokumentu:

CRSO Centar za reagiranje u slučaju opasnosti

HQ Stožer

IMO Međunarodna pomorska organizacija

IOPC FUNDS Međunarodni fond za naknade zbog onečišćenja uljem

CZRSO Centar za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti

NPI Nacionalni plan intervencija

NZMD Nacionalni zapovjednik na mjestu događaja

OPRC Međunarodna konvencija o spremnosti za, reagiranje i suradnju pri onečišćenju uljem, 1990.

POLREP Izvješće o onečišćenju

KCSO Koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja

PSSA Posebno osjetljivo morsko područje

REMPEC Regionalni centar za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora

SITREP Izvješće o stanju

GZMD Glavni zapovjednik na mjestu događaja

SRPI Subregionalni plan intervencija

UTC Jedinствeno usklađeno vrijeme

VHF Vrlo visoka frekvencija

2. SPRJEČAVANJE ONEČIŠĆENJA S BRODOVA

2.1. ZAJEDNIČKA POLITIKA SPRJEČAVANJA ONEČIŠĆENJA S BRODOVA

Stranke smatraju sprječavanje iznenadnog onečišćenja mora s brodova sastavnim dijelom svoje politike zaštite morskog okoliša u Sredozemnom moru općenito, a osobito u Jadranskom moru.

Stranke su se sporazumjele da će pojačati svoje napore u sprječavanju onečišćenja s brodova u Jadranskom moru, prvenstveno kroz tješnju suradnju u provedbi međunarodnih propisa usvojenih globalno u okviru Međunarodne pomorske organizacije te u provedbi višestranih sporazuma koje su usvojile države koje graniče na Jadranskom moru.

Sve akcije koje stranke poduzimaju u cilju smanjenja i, koliko je moguće, uklanjanja opasnosti od iznenadnog onečišćenja na području koje pokriva Plan moraju se poduzimati u skladu sa strateškim usmjerenjima koja su usvojena u okviru Mediteranskog akcijskog plana i s odredbama Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti uz Barcelonsku konvenciju.

Stranke su se posebno sporazumjele da se sve mjere za sprječavanje nesreća koje izazivaju ili mogu izazvati onečišćenje mora na području koje pokriva Plan moraju poduzimati u skladu s odredbama Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora (UNCLOS).

2.2. NACIONALNA TIJELA ODGOVORNA ZA SPRJEČAVANJE ONEČIŠĆENJA S BRODOVA I IMENOVANJE KOORDINACIJSKIH CENTARA ZA SPRJEČAVANJE ONEČIŠĆENJA (KCSO)

Svaka stranka dužna je imenovati tijelo odgovorno na nacionalnoj razini za usklađivanje svih aktivnosti koje se odnose na sprječavanje onečišćenja s brodova, a napose za razmjenu

informacija između stranaka ovog Plana. Za potrebe ovog Plana takvo tijelo će se nazivati nacionalnim koordinacijskim centrom za sprječavanje onečišćenja (KCSO).

Aktivnosti sprječavanja navedene u članku 2.1. mogu spadati u nadležnost različitih nacionalnih tijela ili agencija unutar stranaka, pa prema tome u takve aktivnosti može biti uključeno više pravnih osoba u skladu s unutrašnjom organizacijom svake pojedine države. Međutim, za potrebe Plana svaki nacionalni Koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja bit će odgovoran za usklađivanje svih tih pravnih osoba na nacionalnoj razini.

Koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja i druga relevantna nacionalna tijela ili agencije odgovorne za aktivnosti sprječavanja u svakoj od stranaka odredit će se na prvom sastanku nacionalnih tijela navedenih u člancima 2.3. i 3.5. Pripadajuće informacije koje se odnose na ta tijela treba naknadno priložiti Planu kao Dodatak 1.

Načini međusobne komunikacije i prikladna sredstva komuniciranja između nacionalnih Koordinacijskih centara za sprječavanje onečišćenja i drugih pripadajućih tijela i agencija svake stranke također će biti prikazani u Dodatku 1.

Koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja bit će odgovoran za sljedeće:

- uspostavljanje i održavanje komunikacijske mreže potrebne za provedbu dijela Plana koji se odnosi na sprječavanje onečišćenja;
- usklađivanje na nacionalnoj razini sudjelovanja drugih nacionalnih tijela i/ili službi u djelovanjima koja se odnose na sprječavanje onečišćenja;
- unapređenje i usklađivanje praćenja;
- usklađivanje aktivnosti koje se odnose na upravljanje posebno osjetljivim morskim područjima;
- nadzor i usklađivanje na nacionalnoj razini i u suradnji s nacionalnim operativnim tijelima navedenim u stavku 3.3.a), ažuriranje Plana i aktivnosti koje se odnose na njegovo održavanje.

KONFIGURACIJA SUBREGIONALNOG PLANA INTERVENCIJA – DIJAGRAM

2.3. SASTANCI NACIONALNIH KOORDINACIJSKIH CENTARA ZA SPRJEČAVANJE ONEČIŠĆENJA (KCSO)

Da bi razmatrale provedbu Plana i drugih s tim povezanih pitanja stranke će jednom godišnje organizirati sastanak nacionalnih koordinacijskih centara za sprječavanje onečišćenja i nacionalnih operativnih tijela koja su odgovorna za provedbu, u slučaju opasnosti, onog dijela Plana koji se odnosi na spremnost i reagiranje (vidi članak 3.5.).

Svaki sastanak imat će dvije radne skupine, jednu koju čine nacionalni koordinacijski centri za sprječavanje onečišćenja i koja je posvećena sprječavanju onečišćenja s brodova, i drugu

koju čine nacionalna operativna tijela i koja je posvećena spremnosti za i reagiranju na iznenadna onečišćenja.

Radna skupina koja je posvećena sprječavanju razmatrat će pitanja vezana uz provedbu onog dijela Plana koji se odnosi na sprječavanje iznenadnog onečišćenja s brodova, rezultate pripremnih aktivnosti navedenih u članku 2.4.1. i aktivnosti sprječavanja navedene u članku 2.4.2., kao i druga s tim povezana pitanja.

Na prvom sastanku donijet će se poslovnik.

Redovitim godišnjim sastancima domaćin će biti jedna po jedna stranka abecednim redom.

Koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja i nacionalno operativno tijelo stranke domaćina dužni su zajedno i u suradnji s koordinacijskim centrima za sprječavanje onečišćenja drugih stranaka i njihovim odnosnim nacionalnim operativnim tijelima sastaviti dnevni red i objaviti konačno izvješće o takvim godišnjim sastancima.

Država domaćin također je dužna osigurati usluge tajništva i svu ostalu nužnu logističku potporu u cilju nesmetanog odvijanja takvih sastanaka.

2.4. FAZE SPRJEČAVANJA

Aktivnosti kojima je cilj sprječavanje onečišćenja s brodova bit će podijeljene u dvije glavne faze:

- i. Pripremnih aktivnosti,
- ii. Mjere sprječavanja.

2.4.1. Pripremnih aktivnosti

Pripremnih aktivnosti su aktivnosti koje će strankama omogućiti da na području koje pokriva Plan učinkovito zaštite morski okoliš od opasnosti koja prijeti od onečišćenja s brodova. Aktivnosti obuhvaćaju:

- i. praćenje stanja mora,
- ii. proglašavanje i upravljanje posebno osjetljivim morskim područjima,
- iii. osiguranje prikladnog(ih) sustava za nadzor pomorskog prometa,
- iv. osiguranje nužnih tehničkih sredstava i službi za provedbu mjera sprječavanja,
- v. planiranje aktivnosti sprječavanja.

2.4.2. Mjere sprječavanja

Mjere sprječavanja će obuhvaćati sve aktivnosti koje stranke budu smatrale nužnima u cilju smanjenja i, koliko je god moguće, uklanjanja opasnosti od onečišćenja mora.

2.5. PRIPREMNE AKTIVNOSTI

2.5.1. Praćenje mora

Kako bi se biološka raznolikost i ekosustav voda na području koje pokriva Plan bolje zaštitili, stranke prepoznaju potrebu stalnog praćenja stanja mora i aktivnosti koje se odvijaju na moru i na obali.

Praćenje se obavlja sljedećim mjerama:

- redovite usklađene ophodnje područja na koje se Plan odnosi pomoću plovni objekata, zrakoplova ili satelita kako bi se spriječilo svako kršenje međunarodnog prava na području sprječavanja onečišćenja s brodova;
- uzorkovanje morske vode na području obuhvaćenom Planom.

Kako bi se osigurala usporedivost podataka koji se odnose na stanje mora stranke su dužne:

- promicati i usklađivati kampanje uzorkovanja, analize, obrade i kasnije objavljivanje podataka;
- poštivati standardne smjernice i direktive koje su donijela središnja tijela uprave zainteresiranih stranaka, uzimajući također u obzir i one koje su dogovorene u okviru programa MEDPOL iz Mediteranskog akcijskog plana, i
- nastojati učiniti rezultate analiza korisnim za druge zahtjeve ili svrhe.

Rezultate praćenja će se, koliko god je to izvedivo, prikazati u kartografskom obliku kako bi se olakšao postupak procjene opasnosti i donošenja odluka.

Stranke će nastojati stvoriti središnju bazu podataka u pogledu parametara kojima se utvrđuje stanje mora na području koje pokriva Plan, integriranjem njihovih odnosnih skupova podataka kako bude prikladno.

Odluku o vremenskim razdobljima u kojima se provodi praćenje donijet će stranke na svojim redovitim godišnjim sastancima.

2.5.2. Posebno osjetljivo morsko područje (PSSA)

Stranke potvrđuju kako je važno određene zone na području koje pokriva Plan proglasiti posebno osjetljivim morskim područjima u skladu s odnosnim odlukama i smjericama IMO, te su se sporazumjele:

- da će surađivati u proglašavanju posebno osjetljivih morskih područja na području koje pokriva Plan;
- da će zajednički predložiti IMO-u posebno osjetljiva morska područja na području koje pokriva Plan, kao i popratne mjere zaštite;

- nadzirati promet na posebno osjetljivim morskim područjima (pod uvjetom da je takav promet dopušten) ili u njihovoj blizini.

2.5.3. Sustavi za nadzor prometa

Stranke ovog Plana priznaju značaj posla kojeg su već obavila nadležna nacionalna tijela triju zainteresiranih zemalja u pogledu uspostavljanja »Obveznog sustava izvješćivanja s brodova u Jadranskom moru«.

Kako bi se smanjila opasnost od nezgoda koje mogu izazvati onečišćenje mora na području koje pokriva Plan stranke su se sporazumjele da će informacije dobivene putem ova dva sustava koristiti unutar opsega i za potrebe Plana.

2.5.4. Tehnička sredstva i službe

Kako bi se omogućila učinkovita provedba planiranih mjera sprječavanja, stranke su se sporazumjele da će staviti u uporabu i održavati barem sljedeća tehnička sredstva i službe:

- komunikacijske mreže koje osobito uključuju radiokomunikacijske mreže;
- meteorološke službe;
- jedinice traženja i spašavanja;
- informacijske sustave za upravljanje prometom plovnih objekata;
- plovila koja mogu pružiti pomoć i podršku brodovima u nevolji;
- opremu za reagiranje u slučaju onečišćenja;
- osoblje uvježbano za reagiranje u slučaju onečišćenja i
- prihvatne uređaje u lukama za otpad koji proizvode brodovi.

2.5.5. Planiranje

Stranke priznaju važnost neprekidnog ažuriranja i, ako je potrebno, mijenjanja i dopunjavanja Plana u skladu s razvojem relevantnih međunarodnih propisa i tehnologije, kao i s eventualnim promjenama u organizacijskom ustroju i planiranju na nacionalnoj razini jedne ili više stranaka.

Kako bi Plan bio uvijek ažuran, stranke su se sporazumjele da će za planiranje unapređivanja mjera sprječavanja usvojenih u okviru ovog Plana koristiti informacije prikupljene praćenjem, informacije koje se odnose na posebno osjetljiva morska područja, dostignuća sustava za nadzor prometa na području koje pokriva Plan, kao i promjene u raspoloživim tehničkim sredstvima i uslugama.

Aktivnosti planiranja obuhvatit će unapređivanje općih odredbi i operativnih postupaka u cilju sprječavanja iznenadnog onečišćenja s brodova, ali isto tako i razine spremnosti i djelotvornost reagiranja na iznenadna onečišćenja.

Među aktivnostima planiranja stranke trebaju posvetiti posebnu pažnju obuci osoblja i održavanju relevantne opreme.

2.6. MJERE SPRJEČAVANJA

Stranke će obaviti nužne pripreme kako bi svojim odnosnim koordinacijskim centrima za sprječavanje onečišćenja dostavljale sva izvješća dobivena putem »Obveznog sustava izvješćivanja s brodova u Jadranskom moru« ili putem bilo kojeg drugog postojećeg ili budućeg sustava izvješćivanja, a koja se odnose na:

(a) brodove koji kao teret prevoze ulje i/ili druge opasne i štetne tvari i

(b) brodove koji predstavljaju opasnost u pogledu onečišćenja iz bilo kojeg drugog razloga.

Nakon primitka izvješća o takvom brodu koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja dužan je poduzeti sljedeće mjere predostrožnosti kojima je cilj spriječiti onečišćenje i/ili smanjiti opasnost od onečišćenja morskog okoliša na području koje pokriva Plan:

i. uspostaviti i održavati stalnu radijsku vezu s brodom koristeći tome namijenjene frekvencije*[\[1\]](#);

ii. ako budu smatrane nužnim, staviti u stanje pripravnosti tegljač ili brodove s dostatnim kapacitetom tegljenja radi pružanja pomoći prijavljenom brodu;

iii. ako budu smatrane nužnim, staviti u stanje pripravnosti prikladnu opremu i osoblje za reagiranje u slučaju onečišćenja i

iv. poduzeti sve druge mjere primjerene zamijećenoj opasnosti od onečišćenja.

Ako brod, prijavljen u skladu sa stavkom (a) navedenim gore, spada u kategoriju plovila koja ne zahtijevaju pomoć pri sidrenju i manevriranju prema primjenjivim međunarodnim i nacionalnim pravilima i propisima, koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja može unatoč tome zatražiti od broda da prihvati odgovarajuću pomoć da bi se smanjila opasnost od iznenadnog onečišćenja.

Koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja dužan je zatražiti od odgovarajućih pomorskih vlasti da na svakom brodu za koji se izvijesti da predstavlja opasnost u smislu onečišćenja mora obaviti lučki inspekcijski nadzor stanja.

Ako se tijekom gore spomenutih pregleda pronađu bilo kakvi nedostaci koji mogu izazvati onečišćenje tijekom redovitih lučkih operacija, koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja dužan je zatražiti od odgovarajućih lučkih vlasti provedbu primjerenih mjera sprječavanja.

Ako se utvrdi da brod ima natovarene prevelike količine otpada za koje se smatra da predstavljaju potencijalnu opasnost po morski okoliš, koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja dužan je zatražiti od broda da ispusti takav otpad u skladu sa standardnim postupcima koji se primjenjuju.

U slučaju da luka u kojoj se utvrdi takva prekomjerna količina otpada ne raspolaže s prikladnim uređajima za njegov prihvata, koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja može dopustiti brodu da takav otpad ispusti u sljedećoj pristanišnoj luci koja ima prikladne prihvatne uređaje, a nalazi se na području koje pokriva Plan.

Sve konstrukcijske nedostatke, kao i one koji se odnose na dokumentaciju broda ili njegovu posadu, a za koje koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja smatra da predstavljaju opasnost po morski okoliš na području koje pokriva Plan, ispraviti će se trajno ili privremeno na zadovoljavajući način za nadležna nacionalna tijela, u luci u kojoj su ti nedostaci otkriveni.

3. POLITIKA I ODGOVORNOSTI NA PODRUČJU SPREMNOSTI I REAGIRANJA

3.1. POLITIKA ZAJEDNIČKE SPREMNOSTI I REAGIRANJA

S ciljem organiziranja suradnje u reagiranju na iznenadna onečišćenja mora i učinkovitog međusobnog pomaganja u slučaju opasnosti stranke su dužne u okviru ovog Plana:

- imenovati na državnoj, odnosno operativnoj razini nadležna nacionalna tijela odgovorna za spremnost za i reagiranje na onečišćenje mora, koja će surađivati kako bi trenutačno i učinkovito reagirala na iznenadno onečišćenje;
- održavati u stalno operativnom stanju prikladnu komunikacijsku mrežu za razmjenu informacija važnih za Plan;
- izvješćivati jedna drugu o iznenadnim onečišćenjima koja se dogode na njihovom području odgovornosti ili iznenadnim onečišćenjima koja se dogode na području interesa, a koja mogu utjecati na drugu stranku;
- uspostaviti i održavati u ispravnom stanju odgovarajuće zalihe opreme i proizvoda za reagiranje na onečišćenje;
- nastojati imati na raspolaganju interventne ekipe sastavljene od dobro uvježbanih i iskusnih osoba za reagiranje na iznenadna onečišćenja mora. Ova sredstva staviti će se na raspolaganje stranci koja to zatraži u okviru ovog Plana da bi ih upotrijebila za operacije zajedničkog reagiranja, uvijek uzimajući u obzir da stranka/stranke koja(e) pruža(ju) pomoć ne bi smjela(e) iscrpiti svoja nacionalna sredstva preko razumne razine spremnosti;
- utvrditi i u slučaju aktiviranja Plana primjenjivati zajedničku politiku u pogledu načina i tehnika reagiranja na onečišćenje, uključujući uklanjanje izvora onečišćenja, ograničavanje širenja i skupljanje plutajućeg ulja na moru, uporabu disperzanata, zaštitu osjetljivih područja i čišćenje obale;
- utvrditi mehanizam financiranja operacija međusobne pomoći koje se poduzimaju u okviru Plana;
- slijediti zajedničku politiku u odnosu na isporuku, primanje, uporabu i povrat sve opreme i drugih sredstava u državu porijekla, koja su bila zatražena i/ili pružena kao pomoć u okviru ovog Plana.

3.2. ODGOVORNOSTI NADLEŽNIH NACIONALNIH TIJELA

Stranke priznaju dvije razine odgovornosti u odnosu na provedbu ovog Plana, tj. državnu i operativnu razinu.

Na državnoj razini odgovornost za provedbu Plana snose sljedeća nadležna nacionalna tijela koja službeno imenuju odnosne vlade:

Republika Hrvatska: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Republika Italija: Ministarstvo okoliša

Republika Slovenija: Ministarstvo obrane, Uprava za civilnu zaštitu i pomoć pri katastrofama

U okviru Plana, odgovornosti ovih tijela uključuju:

- nadzor provedbe Plana;
- revidiranje, mijenjanje i dopunjavanje Plana i
- nadzor izrade i provedbe Nacionalnog plana intervencija te osiguranje sukladnosti između Nacionalnog plana intervencija i Plana.

3.3. IMENOVANJE NACIONALNIH OPERATIVNIH TIJELA ODGOVORNIH ZA PROVEDBU PLANA U SLUČAJU OPASNOSTI I NACIONALNIH OPERATIVNIH CENTARA

a) Operativna tijela

Odgovornost za provedbu operativnih odredbi Plana u slučaju opasnosti i za operacije zajedničkog reagiranja snose nacionalna operativna tijela koja će biti utvrđena na prvom sastanku nacionalnih tijela navedenom u članku 3.5. Pripadajuće informacije koje se odnose na ta tijela bit će nakon toga priložena Planu kao Dodatak 1.

U okviru Plana, odgovornosti operativnih tijela uključuju:

i) odgovornosti koje se odnose na održavanje Plana:

- osiguravanje da se na nacionalnoj razini održava odgovarajuća razina spremnosti, uključujući uvježbano osoblje, opremu i druga sredstva kako je utvrđeno Planom;
- uspostavljanje i održavanje mreže priopćavanja nužne za provedbu Plana;
- nadziranje i usklađivanje na nacionalnoj razini svih drugih aktivnosti navedenih u Planu;

ii) odgovornosti koje se odnose na provedbu Plana u slučaju opasnosti:

- aktiviranje Plana u slučajevima utvrđenim u članku 3.4. i obavješćivanje drugih stranaka;

- izvješćivanje o onečišćenju u skladu sa standardnim sustavom POLREP;
- usklađivanje, na razini svake zainteresirane države, operacija reagiranja u slučaju aktiviranja Nacionalnog plana intervencija i operacija zajedničkog reagiranja u slučaju kasnijeg aktiviranja ovog Plana;
- usklađivanje, na nacionalnoj razini, sudjelovanja drugih nacionalnih tijela i/ili službi u slučajevima operacija zajedničkog reagiranja;
- donošenje odluka koje se odnose na traženje i pružanje pomoći;
- usklađivanje slanja, primanja, uporabe i povrata, kako je primjereno, osoblja, opreme i drugih sredstava osiguranih kao pomoć u okviru Plana.

Operativna tijela bit će ista ona tijela koja drže cjelokupno operativno zapovjedništvo nad mjerama reagiranja na onečišćenje mora koje se poduzimaju u okviru njihovih odnosnih nacionalnih planova intervencija.

b) Operativni centri

Odgovornost za primanje izvješća o iznenadnim onečišćenjima i za prijenos tih informacija njihovim odnosnim nacionalnim operativnim tijelima i drugim zainteresiranim strankama u državi snose nacionalni operativni centri. Imena, adrese i brojeve za vezu s tim nacionalnim operativnim centrima bit će utvrđeni na prvom sastanku nacionalnih tijela navedenom u članku 3.5. i kasnije priložena Planu kao Dodatak 1.

3.4. MEHANIZAM ZA AKTIVIRANJE PLANA U SLUČAJU OPASNOSTI

Operativno tijelo jedne od stranaka aktivirat će Plan u sljedećim slučajevima:

- kad se na području odgovornosti stranke koja aktivira Plan dogodi nezgoda koja prijete da će pogoditi ili je već pogodila područje odgovornosti druge stranke;
- kad se nezgoda dogodi na području interesa, ali izvan područja odgovornosti stranke koja aktivira Plan, ako po mišljenju operativnog tijela te stranke postoji realna opasnost za teritorijalno more, obale ili druge povezane interese te stranke;
- kad se na području odgovornosti stranke koja aktivira Plan dogodi nezgoda čija ozbiljnost prelazi sposobnosti reagiranja same odnosne stranke.

U gore navedenim slučajevima opasnosti Plan će se aktivirati nakon savjetovanja s drugim zainteresiranim strankama. Međutim, ako situacija ne dopušta takvo savjetovanje, Plan može aktivirati pogođena stranka bez prethodnog savjetovanja.

Ako su prema mišljenju nadležnog tijela jedne od stranaka njezini interesi ugroženi iznenadnim onečišćenjem koje se dogodilo neposredno izvan područja odgovornosti druge stranke, i ako druga(e) stranka(e) nije(nisu) poduzela(e) prikladne mjere da na njega reagira(ju), ta stranka može aktivirati Plan nakon što se posavjetuje s drugom(im) zainteresiranom(im) strankom(ama).

Operativno tijelo stranke koja je aktivirala Plan dužno je odmah izvijestiti operativno tijelo drugih stranaka da je Plan aktiviran. Obavijest sačinjenu u skladu s odredbama članka 6.2. prenijet će se operativnim tijelima drugih stranaka putem imenovanih nacionalnih operativnih centara.

Postupak koji će se primijeniti u slučaju aktiviranja Plana opisan je u članku 5.1.

3.5. SASTANCI NACIONALNIH OPERATIVNIH TIJELA ODGOVORNIH ZA PROVEDBU PLANA U SLUČAJU OPASNOSTI

Sastanci nacionalnih operativnih tijela odgovornih za provedbu Plana u slučaju opasnosti održavat će se zajedno sa sastancima nacionalnih koordinacijskih centara za sprječavanje onečišćenja (vidi članak 2.3.).

Na tim sastancima nacionalna operativna tijela utvrđena u članku 3.3. posebno će razmatrati pitanja u vezi s provedbom onog dijela Plana koji se odnosi na spremnost i reagiranje, organiziranje tečajeva obuke i/ili vježbe te druga važna pitanja koja se odnose na dio Plana koji se bavi spremnošću i reagiranjem.

Na prvom sastanku usvojit će se poslovnik.

Redovitim godišnjim sastancima domaćin će biti jedna po jedna stranka uzastopno abecednim redom.

Nacionalno operativno tijelo i koordinacijski centar za sprječavanje onečišćenja stranke domaćina pripremit će, u suradnji s nacionalnim operativnim tijelima drugih stranaka i njihovim odnosnim koordinacijskim centrima za sprječavanje onečišćenja, dnevni red i objaviti konačno izvješće o takvim godišnjim sastancima.

Država domaćin dužna je također pružiti usluge tajništva i drugu nužnu logističku potporu radi glatkog odvijanja takvih sastanaka.

3.6. RAZMJENA INFORMACIJA

Stranke su dužne u svako doba točno informirati jedna drugu o:

- a) nadležnim nacionalnim tijelima odgovornim na državnoj razini za provedbu Plana te o odgovornim službenicima u tim tijelima;
- b) nacionalnim operativnim tijelima odgovornim na operativnoj razini za provedbu Plana u slučaju opasnosti i za operativno zapovjedništvo u slučajevima operacija zajedničkog reagiranja te o odgovornim službenicima u tim tijelima;
- c) nacionalnim operativnim centrima;
- d) imenovanim nacionalnim centrima za reagiranje u slučaju opasnosti;
- e) imenovanim nacionalnim zapovjednicima na mjestu događaja (NZMD);

f) imenovanim nadležnim carinskim uredima;

g) barem onim dijelovima odnosnih nacionalnih planova intervencija koji mogu biti važni u slučaju izvođenja operacija zajedničkog reagiranja (vidi članak 3.7.);

h) popisima opreme i proizvoda za reagiranje na onečišćenje, kao i drugim sredstvima (npr. plovilima i zrakoplovima) koja su na raspolaganju u svakoj državi za potrebe operacija zajedničkog reagiranja;

i) imenicima stručnjaka, uvježbanog osoblja i interventnih ekipa koje svaka stranka imenuje za sudjelovanje u operacijama zajedničkog reagiranja.

Gore navedene informacije priložit će se Planu kao dodaci o kojima će se sporazumjeti na prvom sastanku nacionalnih tijela.

Stranke su dužne informirati jedna drugu o svim promjenama u gore navedenim informacijama čim do njih dođe, koristeći se uobičajenim kanalima priopćavanja.

Svako nacionalno operativno tijelo odgovorno je za točnost svih informacija koje se odnose na njegovu stranku i na onaj dio Plana koji se bavi spremnošću i reagiranjem.

Svako nacionalno operativno tijelo dužno je potvrditi primitak svih izmjena i/ili preinaka koje se odnose na gornje informacije, i odgovorno je za ažuriranje svog(jih) primjerka (primjeraka) Plana u tom smislu.

Sva komunikacija u vezi s Planom odvijat će se na engleskom jeziku

3.7. ZAJEDNIČKA OBUKA I VJEŽBE

Stranke su dužne povremeno provoditi zajedničke tečajeve obuke i/ili zajedničke vježbe.

Glavni ciljevi tih tečajeva obuke i vježbi jesu:

- unaprijediti razinu suradnje i usklađivanja operativnog osoblja, a osobito interventnih ekipa različitih stranaka;
- provjeriti zapovjedni ustroj Plana;
- postići zadovoljavajuću razinu komunikacije među osobljem, a osobito interventnim ekipama koje su određene za sudjelovanje u operacijama zajedničkog reagiranja;
- steći iskustvo u rukovanju opremom, proizvodima i drugim sredstvima koja bi se mogla koristiti u operacijama zajedničkog reagiranja;
- omogućiti osoblju različitih stranaka da stekne iskustvo kroz zajednički rad.

Stranke će biti naizmjenično domaćin takvim tečajevima obuke i vježbama. Država domaćin dužna je organizirati tečaj obuke ili vježbe i osigurati svu nužnu logističku potporu; međutim, troškove sudionika i sredstava koja se koriste u zajedničkim vježbama snosit će odnosne stranke svaka za sebe. O datumima održavanja, programima, trajanju i drugim važnim

pojednostima koje se odnose na takvu obuku i vježbe odlučivat će se na redovitim godišnjim sastancima stranaka.

Stranke se također mogu dogovoriti da objedine zajedničku obuku i vježbe u jedan program.

4. ELEMENTI REAGIRANJA I PLANIRANJE

4.1. PREUZIMANJE VODEĆE ULOGE

Vodeću ulogu u provedbi Plana u slučaju iznenadne opasnosti preuzet će operativno tijelo stranke čije je područje odgovornosti ili područje interesa zahvaćeno ili bi moglo biti zahvaćeno iznenadnim onečišćenjem i koja je pokrenula Plan ili zatražila pomoć.

Ako iznenadno onečišćenje koje se dogodilo na području interesa jedne stranke izravno (neminovno) prijeti interesima druge stranke, stranke se u izravnim kontaktima između njihovih operativnih tijela mogu sporazumjeti da će ugrožena stranka preuzeti vodeću ulogu.

Vodeća uloga prenijet će se s jedne stranke na drugu kada se veći dio onečišćujuće tvari preselio iz područja nadležnosti one stranke koja je na početku zatražila pomoć u područje nadležnosti druge stranke koja traži pomoć.

Odnosne stranke će se, po obavljenim konzultacijama, dogovoriti o prijenosu vodeće uloge u slučajevima kada se veći dio onečišćujuće tvari kreće s područja interesa jedne stranke u područje nadležnosti druge stranke.

Država predvodnica bit će odgovorna za:

- nadzor onečišćenja,
- procjenu stanja,
- predviđanje kretanja izljeva,
- izvješćivanje,
- obavljanje operativnog zapovjedništva nad operacijama zajedničkog reagiranja.

4.2. NACIONALNI ZAPOVJEDNIK NA MJESTU DOGAĐAJA

(NZMD)/GLAVNI ZAPOVJEDNIK NA MJESTU DOGAĐAJA (GZMD)

Za potrebe ovog Plana operativno tijelo svake stranke imenovat će osobu koja će obavljati operativni nadzor nad svim aktivnostima reagiranja odnosno stranke, uključujući nadzor nad osobljem (interventnim ekipama), opremom i samostalnim jedinicama (plovila, zrakoplovi). Ove osobe imat će naziv nacionalni zapovjednik na mjestu događaja (NZMD).

Nakon aktiviranja Plana u slučaju iznenadne opasnosti i početka operacija zajedničkog reagiranja, nacionalni zapovjednik na mjestu događaja države predvodnice imat će opću odgovornost za sve odluke i akcije donesene i poduzete u cilju suzbijanja onečišćenja i

ublažavanja njegovih posljedica te za usklađenje operacija zajedničkog reagiranja. Glavni zapovjednik na mjestu događaja koji radi u vezi s njegovim/njezinim vodećim tijelom obavlja operativni nadzor nad operacijama zajedničkog reagiranja.

Nacionalni zapovjednici na mjestu događaja stranaka koje pružaju pomoć djelovat će pod sveukupnim operativnim zapovjedništvom glavnog zapovjednika na mjestu događaja, no ipak će zadržati operativni nadzor nad osobljem, opremom i samostalnim jedinicama vlastite zemlje.

U cilju oslobađanja glavnog zapovjednika na mjestu događaja dijela njegovih/njenih dužnosti u vezi s operativnim nadzorom nacionalnih sredstava, vodeće tijelo može, u trenutku aktiviranja Plana, odrediti drugu osobu koja će imati izravni operativni nadzor nad nacionalnim sredstvima koja sudjeluju u operacijama zajedničkog reagiranja i koji će djelovati kao nacionalni zapovjednik na mjestu događaja države predvodnice.

Pri obavljanju njegovih/njezinih funkcija glavnom zapovjedniku na mjestu događaja pomagat će interventna ekipa (usporedi članak 3.4.).

Relevantne informacije o nacionalnim zapovjednicima na mjestu događaja bit će navedene u Dodatku 1. Operativno tijelo svake stranke odgovorno je za održavanje ovih informacija ažuriranim u svakom trenutku.

4.3. CENTRI ZA REAGIRANJE U SLUČAJU OPASNOSTI/CENTAR ZA ZAJEDNIČKO REAGIRANJE U SLUČAJU OPASNOSTI

Za potrebe ovog Plana svaka stranka uspostaviti će operativni centar ili na odgovarajući način imenovati već postojeću strukturu u kojoj su službenici 24 sata dnevno i koja je opremljena s prikladnom komunikacijskom opremom te ima nužne uvjete da se koristi kao Centar za reagiranje u slučaju opasnosti (CRSO) za operativno zapovjedništvo za vrijeme operacija zajedničkog reagiranja.

Ako smatra nužnim, svaka stranka može odlučiti da će uspostaviti više od jednog centra za reagiranje u slučaju opasnosti.

U slučaju aktiviranja Plana, Centar za reagiranje u slučaju opasnosti preuzet će ulogu centra za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti (ZCRSO). Centar za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti služiti će kao baza glavnog zapovjednika na mjestu događaja i kao glavni komunikacijski centar za svu komunikaciju vezanu uz primjenu Plana.

Alternativne lokacije centra za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti, koje bi bile bliže mjestu nezgode, moguće je po odluci države predvodnice navesti umjesto unaprijed odabranih lokacija.

Kada se uloga predvodnice prenosi s jedne stranke na drugu, centar za reagiranje u slučaju opasnosti stranke koje preuzima ulogu predvodnice automatski postaje centar za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti.

Relevantne informacije u vezi s centrom(ima) za reagiranje u slučaju opasnosti svake stranke bit će navedene u Dodatku 1. Operativno tijelo svake stranke odgovorno je za održavanje svih informacija ažuriranim u svakom trenutku.

4.4. EKIPE ZA PODRŠKU

U cilju pružanja pomoći nacionalnom i/ili glavnom zapovjedniku na mjestu događaja svaka će stranka uspostaviti svoju nacionalnu ekipu za podršku koja se sastoji od predstavnika različitih nadležnih tijela, nacionalnih službi i industrije, uključujući osobito naftnu i brodersku industriju.

U slučaju aktiviranja Plana, ekipe za podršku djelovat će iz nadležnih nacionalnih centara za reagiranje u slučaju opasnosti.

Uloga ekipa za podršku je savjetodavna, a njihovo djelovanje obuhvaća:

a) pružanje pomoći nacionalnom/glavnom zapovjedniku na mjestu događaja u slučaju aktiviranja Plana;

b) davanje savjeta nacionalnom/glavnom zapovjedniku na mjestu događaja posebno u vezi s metodama i tehnikama za suzbijanje onečišćenja mora, sigurnosti plovidbe i spašavanja, biologije mora i ribarstva, priopćavanja (putem radija), informiranja javnosti i naknade za štetu uslijed onečišćenja uljem;

c) pružanje podrške i koordiniranje aktivnosti nacionalnih tijela, službi i industrije koje eventualno sudjeluju u operacijama zajedničkog reagiranja, a posebno u vezi s osiguravanjem osoblja, opreme i drugih sredstava, logističke potpore, useljavanja i carinskih formalnosti;

d) praćenje ulaznih izvješća i procjenjivanje stanja;

e) koordiniranje svih izvješćivanja o stanju iznenadnog onečišćenja nadležnim nacionalnim tijelima.

Po prestanku operacija reagiranja ekipa za podršku će zajedno s odnosnim nacionalnim zapovjednikom na mjestu događaja:

– pregledati izvješća sastavljena nakon nezgode od nacionalnog/glavnog zapovjednika na mjestu događaja o postupanju kod iznenadnog onečišćenja u svrhu analiziranja i unošenja nužnih preporuka i poboljšanja u Plan te u njihove odnosne nacionalne planove intervencija;

– proslijediti nadležnim nacionalnim tijelima relevantna izvješća i preporuke, uključujući i izvješća nakon nezgode od nacionalnog/glavnog zapovjednika na mjestu događaja, izvješća ekipa za podršku i preporuke u vezi s izmjenama i dopunama Plana ili njegovih dodataka.

4.5. ZAPOVJEDNI USTROJ

Zapovjedni ustroj operacija zajedničkog reagiranja prikazan je u dijagramu 1.

Plan razlikuje između sljedećeg:

a) *operativno zapovjedništvo*, koje se sastoji od donošenja odluka o strategiji reagiranja, definiranja zadataka raznih skupina ekipa i jedinica te općeg zapovjedništva i koordinacije svih sredstava koja sudjeluju u operacijama zajedničkog reagiranja. Operativno tijelo države predvodnice (vodeće tijelo) obavlja operativno zapovjedništvo nad operacijama zajedničkog reagiranja putem svog nacionalnog zapovjednika na mjestu događaja koji nakon aktiviranja Plana preuzima ulogu glavnog zapovjednika na mjestu događaja;

b) *operativni nadzor*, koji se sastoji od davanja naredbi određenim skupinama ekipa i jedinica u skladu sa strategijom i zadacima određenim od operativnog zapovjedništva. Operativni nadzor nad nacionalnim sredstvima obavlja nacionalni zapovjednik na mjestu događaja za odnosnu stranku. Operativni nadzor nad sredstvima države predvodnice obavlja osoba postavljena na dužnost nacionalnog zapovjednika na mjestu događaja umjesto osobe koja je preuzela ulogu glavnog zapovjednika;

c) *taktičko zapovjedništvo*, koje se sastoji od upravljanja i nadziranja akcija svake ekipe ili jedinice. Taktičko zapovjedništvo obavlja voditelj svake ekipe ili zapovjednik svake jedinice koja sudjeluje u operacijama reagiranja.

Vezu između vodećeg tijela i stranaka koje pružaju pomoć treba održavati, u skladu s okolnostima i vrstom i važnosti pružene pomoći, na jedan od sljedećih načina:

a) izravnim kontaktima putem telefaksa, telefona, e-pošte i/ili radio veze između vodećeg tijela (glavnog zapovjednika na mjestu događaja) i operativnih tijela (nacionalni zapovjednici na mjestu događaja) stranaka koje pružaju pomoć;

b) putem osobe za vezu koju operativno tijelo stranke koja pruža pomoć uputi u državu predvodnicu u cilju uključivanja u osoblje glavnog zapovjednika na mjestu događaja. Njegove/njezine dužnosti su pružiti nužne informacije o sredstvima pruženim kao pomoć te olakšati komunikaciju s njegovim/njezinim nacionalnim zapovjednikom na mjestu događaja, centrom za reagiranje u slučaju opasnosti i/ili interventnim ekipama i samostalnim jedinicama koje sudjeluju u operacijama; ili

c) putem nacionalnog zapovjednika na mjestu događaja stranke koja pruža pomoć, koji je osobno prisutan na mjestu izljeva i sudjeluje u operacijama zajedničkog reagiranja.

4.6. ORGANIZACIJA KOMUNIKACIJE

Komunikacijska mreža koju stranke uspostave sukladno odredbama članka 3.1 koristit će se za sve razmjene informacija u vezi s provedbom Plana.

a) *Telefaks ili e-pošta* koristit će se za svu komunikaciju između operativnih tijela, glavnog zapovjednika na mjestu događaja, nacionalnog zapovjednika na mjestu događaja i njihovih odnosnih ekipa za podršku, posebno u slučajevima opasnosti.

Moguće je također koristiti i komunikaciju putem *telefona ili radija*, međutim sve odluke, informacije relevantne za stanje na mjestu operacija i posebno zahtjeve za pomoć i odgovore na takve *zahtjeve treba potvrditi ili putem telefaksa ili e-pošte*.

b) Za operativnu komunikaciju između centra za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti, glavnog zapovjednika na mjestu događaja, nacionalnih zapovjednika na mjestu događaja,

voditelja ekipa i jedinica te drugih sudionika u postupcima reagiranja koristit će se određene*[\[2\]](#) VHF kanale (vidi Dodatak 5), mobilne telefone i druga primjerena sredstva.

Linije komunikacija koje će se koristiti u slučaju operacija zajedničkog reagiranja prikazane su u dijagramu 2.

c) Sva komunikacija u vezi s Planom odvijat će se na engleskom jeziku.

4.7. PLANIRANJE REAGIRANJA

Reagiranje na iznenadno onečišćenje na području odgovornosti i/ili području interesa svake stranke provodit će se u skladu s odredbama nacionalnog plana intervencija države predvodnice pod općim operativnim zapovjedništvom vodećeg tijela kojeg obavlja glavni zapovjednik na mjestu događaja.

U cilju olakšavanja odvijanja operacija zajedničkog reagiranja bez poteškoća, stranke će obavješćivati jedna drugu o relevantnim dijelovima njihovih nacionalnih planova intervencija, a posebno o dijelovima koji opisuju:

- nacionalnu organizaciju reagiranja;
- vjerojatne izvore iznenadnog onečišćenja mora, osjetljive resurse i prioritete u pogledu zaštite;
- sredstva raspoloživa na nacionalnoj razini za reagiranje na iznenadna onečišćenja mora;
- pravila u vezi s korištenjem disperzanata;
- logističku podršku koja je raspoloživa unutar države.

Primjerci engleskih prijevoda ovih dijelova Nacionalnih planova intervencija ili, po mogućnosti, čitavi Nacionalni planovi intervencija priloženi su Planu u **Dodatku 3**.

Karte koje prikazuju moguće izvore onečišćenja, okolišno osjetljiva područja, prioritete u pogledu zaštite i područja na kojima je korištenje disperzanata dopušteno, ograničeno ili zabranjeno, a koje su unutar područja odgovornosti svake stranke, trebaju biti sastavni dio svakog nacionalnog plana intervencija.

Odlučivanje o strategiji reagiranja koja će se primijeniti kod svakog konkretnog iznenadnog onečišćenja i planiranje konkretnih operacija bit će dužnost glavnog zapovjednika na mjestu događaja. Pri donošenju ovih odluka glavni zapovjednik će slijediti kratki prikaz naveden u članku 4.8.

4.8. STRATEGIJA REAGIRANJA

Elementi strategije koju će primjenjivati operativna tijela stranaka pri reagiranju na iznenadna onečišćenja mora u okviru Plana jesu:

– procjena ozbiljnosti nezgode, uzimajući pritom u obzir sljedeće minimalne kriterije:

- položaj na kojem je došlo do nezgode,
 - vrsta onečišćujuće tvari,
 - količina onečišćujuće tvari koja je ispuštena i/ili može biti ispuštena,
 - kretanje onečišćujuće tvari,
 - stupanj opasnosti za ljudski život i/ili potencijalne opasnosti za zdravlje,
 - opasnost od požara/eksplozije,
 - mogućnost nanošenja štete prirodnim bogatstvima,
 - mogućnost nanošenja štete imovini veće vrijednosti i/ili uzrokovanja ozbiljnih gospodarskih posljedica;
- aktiviranje nacionalnog plana intervencija i obavješćivanje drugih stranaka;
 - odabir primjerenih metoda reagiranja;
 - ocjena raspoloživih i nužnih sredstava za reagiranje;
 - aktiviranje Plana i zahtjev za pomoć;
 - primjena odabranih metoda reagiranja, koristeći nacionalna sredstva i sredstva od stranaka koje pružaju pomoć;
 - ponovna procjena stanja i po potrebi promjena akcija reagiranja;
 - prestanak operacija reagiranja;
 - stavljanje Plana u mirovanje;
 - povrat u državu porijekla osoblja, opreme i drugih sredstava pruženih kao pomoć od drugih stranaka.

SUBREGIONALNI PLAN INTERVENCIJA

Dijagram 1: ZAPOVJEDNI USTROJ

Dijagram 2: LINIJE KOMUNIKACIJE

5. OPERACIJE REAGIRANJA

5.1. FAZE REAGIRANJA

Za potrebe Plana, operacije zajedničkog reagiranja podijeljene su kako slijedi:

Pripreme za aktiviranje Plana

Faza I – Procjena

Faza II – Obavješćivanje i savjetovanje

Aktiviranje Plana

Faza III – Obavješćivanje o aktiviranju

Faza IV – Zahtjev za pomoć

Faza V – Operacije zajedničkog reagiranja na moru

Faza VI – Operacije zajedničkog reagiranja na obali

Podrazumijeva se da se, prema okolnostima, čitave faze ili njihovi dijelovi mogu odvijati istodobno.

Pripreme za aktiviranje Plana

Faza I (Procjena)

Obavješćivanje i potvrđivanje početnih informacija koje se odnose na iznenadno onečišćenje obaviti će se na nacionalnoj razini, u skladu s odredbama nacionalnog plana intervencija.

Operativno tijelo stranke pogođene nezgodom ili stranke koja može biti prva pogođena nezgodom, uzimajući u obzir ozbiljnost nezgode, uključujući mjesto na kojem se nezgoda dogodila, prirodu i količinu onečišćujuće tvari i druge relevantne elemente, procijenit će i utvrditi potrebnu razinu reagiranja te je li potrebno aktivirati Plan.

Prije aktiviranja Plana operativno tijelo stranke na koju se to odnosi aktivirat će svoj nacionalni plan intervencija.

Faza II (Obavješćivanje i savjetovanje)

Bez obzira na potrebu za aktiviranjem Plana, operativno tijelo stranke na čijem se području odgovornosti ili interesa dogodilo iznenadno onečišćenje dužno je po primitku i potvrđivanju početnog izvješća o nezgodi odmah obavijestiti operativna tijela drugih stranaka (vidi članak 3.1. i 6.2.) putem njihovih nacionalnih operativnih centara.

Ako operativno tijelo stranke na koju se to odnosi smatra da bi moglo biti nužno aktivirati Plan (vidi članak 3.4.) odmah će se posavjetovati s operativnim tijelima drugih stranaka, jasno navodeći opseg planiranih mjera reagiranja i pomoći koja bi mogla biti potrebna.

Prije aktiviranja Plana operativno tijelo alarmirat će druga nadležna tijela u svojoj vlastitoj državi, uključujući nacionalnog zapovjednika na mjestu događaja, u skladu s odredbama svojeg nacionalnog plana intervencija. Također će alarmirati REMPEC.

Aktiviranje Plana

Faza III (Obavješćivanje o aktiviranju)

Odluku o aktiviranju Plana donosi operativno tijelo stranke na koju se to odnosi, nakon što se posavjetovalo s operativnim tijelima drugih stranaka.

Nakon što se donese odluka o aktiviranju Plana, operativno tijelo stranke na koju se to odnosi preuzet će ulogu vodećeg tijela i dužno je:

- a) obavijestiti operativna tijela drugih stranaka putem njihovih imenovanih nacionalnih operativnih centara i u skladu s postupkom opisanim u članku 6.2. o činjenici da je plan aktiviran;
- b) aktivirati svoj vlastiti centar za reagiranje u slučaju opasnosti koji će preuzeti ulogu centra za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti;
- c) aktivirati svoju vlastitu ekipu za podršku;
- d) imenovati glavnog zapovjednika na mjestu događaja koji će u suradnji s vodećim tijelom i njegovom/njezinom ekipom za podršku izraditi strategiju postupanja u nezgodi i ocijeniti potrebu pomoći od drugih stranaka. Glavni zapovjednik na mjestu događaja pokrenut će faze reagiranja IV, V i VI.

Faza IV (Zahtjev za pomoć)

Po aktiviranju Plana, vodeće tijelo će, na temelju zahtjeva i savjeta glavnog zapovjednika na mjestu događaja, poslati operativnim tijelima drugih stranaka zahtjev za pomoć u skladu s postupkom navedenim u Dodatku 8 i uzimajući u obzir prethodno savjetovanje s operativnim tijelima drugih stranaka.

Faza V (Operacije zajedničkog reagiranja na moru)

Glavni ciljevi operacija zajedničkog reagiranja na moru su zaustaviti izlivanje onečišćujuće tvari iz izvora, ograničiti njezino širenje i kretanje te odstraniti što je moguće više onečišćujuće tvari s površine mora prije nego stigne do obala jedne od stranaka.

Operacije zajedničkog reagiranja na moru provodit će se u skladu s postupcima opisanim u nacionalnom planu intervencija države predvodnice. Operativno zapovjedništvo nad operacijama zajedničkog reagiranja obavlja vodeće tijelo preko glavnog zapovjednika na mjestu događaja. Prvenstveno se koriste nacionalna sredstva odnosno stranke, a po potrebi će se pridruživati osoblje i sredstva koja će na zahtjev vodećeg tijela kao pomoć osigurati druge stranke. Osoblje i sredstva stranaka koje pružaju pomoć radit će pod izravnim operativnim nadzorom i taktičkim zapovjedništvom odnosnih nacionalnih zapovjednika na mjestu događaja i zapovjednika jedinica ili voditelja ekipa.

Za vrijeme operacija zajedničkog reagiranja, Centar za reagiranje u slučaju opasnosti države predvodnice koji je preuzeo ulogu Centra za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti, služiti će kao glavni komunikacijski centar i stožer glavnog zapovjednika na mjestu događaja.

Faza VI (Operacije zajedničkog reagiranja na obali)

Glavni ciljevi operacija zajedničkog reagiranja na obali su zaštititi obalna područja i druga osjetljiva prirodna bogatstva od utjecaja onečišćujuće tvari i ukloniti onečišćujuću tvar koja je dospjela do obale, kako bi se spriječilo ponovno zagađenje drugih obalnih područja.

Ova faza također uključuje obradu i konačno zbrinjavanje svake sakupljene onečišćujuće tvari i/ili zagađenog materijala na plažama.

Operacije na obali vodit će nadležna nacionalna tijela pogođene stranke uz uporabu domaćih sredstava. Ako domaća sredstva pogođene stranke nisu dostatna, stranka može zatražiti od druge stranke/stranaka da joj pruži svaku moguću pomoć u smislu opreme i specijaliziranog osoblja.

Stranka će svoj zahtjev uputiti nacionalnim operativnim tijelima stranke/stranaka.

Načela zapovjedništva spomenuta u fazi V također će se primjenjivati za cijelo vrijeme trajanja faze VI.

U cilju unapređenja učinkovitosti operacija zajedničkog reagiranja na obali, Centar za operacije zajedničkog reagiranja može se, prema odluci vodećeg tijela, preseliti u prikladne alternativne prostore bliže mjestu operacija (vidi članak 4.3.). U takvim slučajevima vodeće tijelo dužno je o preseljenju propisno obavijestiti operativna tijela stranaka koje pružaju pomoć.

5.2. NADZOR IZLJEVA

Pri nadzoru kretanja i ponašanja izljeva prednost će se dati *zračnom* nadzoru, premda se isto tako mogu koristiti i druga pogodna sredstva (brodovi, plovila) ako zrakoplovi nisu odmah na raspolaganju. Kad god je to prikladno, stranke će također razmotriti primjenu metoda *satelitskog* promatranja Zemlje za nadziranje kretanja izljeva.

Za nadzor izljeva i njegovog kretanja te za prijenos odnosnih izvješća drugim strankama prije aktiviranja Plana odgovorna je stranka na čijem se području odgovornosti ili interesa dogodilo iznenadno onečišćenje. Nakon aktiviranja Plana ovu odgovornost snosi glavni zapovjednik na mjestu događaja, koji poduzima sve nužne mjere kojima se osigurava redovit nadzor izljeva i njegovo kretanje i ponašanje, kako bi ispravno procijenio situaciju i donio odluku o prikladnim mjerama reagiranja. U tu svrhu glavni zapovjednik na mjestu događaja može zatražiti pomoć od drugih stranaka.

Informacije koje se odnose na zrakoplove pogodne za nadzor izljeva (uključujući tehničke karakteristike i specijalnu opremu) kojima svaka stranka ima pristup navedene su u **Dodatku 4.**

Postupci izvješćivanja koje će promatrači/piloti/posade zrakoplova za nadzor primjenjivati za potrebe ovog Plana navedeni su u **Dodatku 6.**

5.3. ZAHTJEVI ZA POMOĆ U OKVIRU PLANA

Nakon aktiviranja Plana vodeće tijelo može zatražiti pomoć od drugih stranaka u svakom od slučajeva opisanih u članku 3.4.

Pomoć se može zatražiti u obliku:

- a) uvježbanog osoblja za reagiranje, a osobito interventnih ekipa;
- b) specijalne opreme za suzbijanje onečišćenja;
- c) proizvoda za obradu onečišćujućih tvari;
- d) ostalih sredstava uključujući, posebice, samostalne jedinice kao što su plovila i zrakoplovi, i/ili
- e) bilo koje kombinacije istih.

Zahtjev za pomoć sastavlja se na jasan i precizan način, uz korištenje standardnog obrasca navedenog u **Dodatku 8**. Zahtjev sadržava detaljan opis vrste tražene pomoći i svrhe za koje će se osoblje, oprema, proizvodi i/ili druga sredstva koristiti.

Stranka koja primi zahtjev za pomoć dužna je odmah potvrditi primitak.

Stranka koja primi zahtjev za pomoć nastojat će pružiti je stranci koja je traži u najkraćem mogućem roku, vodeći računa o tome da ne smije iscrpiti svoja vlastita domaća sredstva preko razumne razine spremnosti.

Da bi se omogućio trenutačni odgovor na zahtjeve za pomoć, stranke su dužne držati dio svoje domaće opreme, proizvoda i drugih sredstva za reagiranje spremnima za transport drugim strankama u najkraćem roku.

Cjelokupno osoblje za operacije reagiranja i/ili sredstva osigurana kao pomoć u okviru Plana djelovat će pod općim operativnim nadzorom glavnog zapovjednika na mjestu događaja i vodećeg tijela; međutim, njihov pripadajući nacionalni zapovjednik na mjestu događaja zadržava operativni nadzor nad njima.

Po donošenju odluke o pružanju pomoći, veza između države predvodnice i stranaka koje pružaju pomoć održavat će se prema okolnostima, vrsti i značaju takve pomoći, na jedan od načina opisanih u članku 4.5.

5.4. OPERACIJE ZAJEDNIČKOG REAGIRANJA

Za potrebe Plana, operacije zajedničkog reagiranja označavaju sve operacije reagiranja na onečišćenje u koje su uključeni osoblje, oprema, proizvodi i/ili druga sredstva najmanje dviju stranaka.

Operacije zajedničkog reagiranja mogu se izvoditi na moru i na obali, a obuhvaćaju specifične operacije opisane u članku 1.4. (vidi također članak 5.1.).

Država predvodnica bit će u cijelosti zadužena za operacije zajedničkog reagiranja. Zapovjedni ustroj operacija zajedničkog reagiranja opisan je u članku 4.5.

Osoblje, oprema i druga sredstva osigurana kao pomoć drugih stranaka u okviru Plana obavljat će svoje zadaće i obveze prema odlukama glavnog zapovjednika na mjestu događaja, pod izravnim operativnim nadzorom njihovih nacionalnih zapovjednika na mjestu događaja i taktičkim zapovjedništvom odnosnih voditelja ekipa i zapovjednika jedinica (vidi članak 4.5.). Ako se državi predvodnici stavljaju na raspolaganje interventne ekipe ili samostalne jedinice, stranka koja pruža pomoć izdat će upute odnosnim voditeljima ekipa i zapovjednicima jedinica, koji će zatim imati taktičko zapovjedništvo nad pojedinostima operacija.

Za vrijeme operacija zajedničkog reagiranja glavni zapovjednik na mjestu događaja bit će, pored toga što preuzima opće operativno zapovjedništvo, posebno odgovoran za usklađivanje akcija koje poduzimaju (interventne ekipe, plovila, zrakoplovi) države predvodnice s onima koje poduzimaju stranke koje pružaju pomoć.

Veza između stranke koja pruža pomoć i države predvodnice tijekom operacija zajedničkog reagiranja, ovisno o okolnostima, održava se ili putem izravnih kontakata, preko osobe za vezu pri stranci koja pruža pomoć, a koji je uključen u osoblje glavnog zapovjednika na mjestu događaja, ili preko nacionalnih zapovjednika na mjestu događaja, ako oni osobno sudjeluju u operacijama (vidi članak 4.5.).

Vodeće tijelo dužno je imenovati osobu odgovornu za prihvatanje osoblja, opreme, proizvoda i/ili drugih sredstava od stranaka koje pružaju pomoć te za omogućavanje njihovog sudjelovanja u operacijama zajedničkog reagiranja od trenutka dolaska u državu do trenutka njihovog odlaska. Ova osoba usko surađuje s osobom za vezu pri stranci koja pruža pomoć.

5.5. UPORABA DISPERZANATA

Svaka stranka dužna je utvrditi svoju politiku u pogledu uporabe disperzanata u suzbijanju onečišćenja uljem i tu politiku opisati u svojem nacionalnom planu intervencija. U tu svrhu stranke će slijediti »Smjernice za uporabu disperzanata u suzbijanju onečišćenja mora uljem u Sredozemlju« koje su usvojene na Osmom redovitom sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije (Antalya, 12.-15. listopada 1993.).

Svaka stranka dužna je obavijestiti druge stranke (vidi članak 4.7.) o svojoj politici u pogledu uporabe disperzanata. Obavijest sadržava popis disperzanata koji su dozvoljeni za uporabu u teritorijalnim vodama stranke i navesti zone u kojima je uporaba disperzanata dozvoljena, ograničena ili zabranjena, kao i sve druge informacije koje bude smatrala važnima.

U slučaju operacija zajedničkog reagiranja stranke su dužne poštovati načelo prethodnog odobrenja uporabe disperzanata. To odobrenje može dati samo nacionalno operativno tijelo stranke na koju se to odnosi, putem glavnog zapovjednika na mjestu događaja ili osobe koju je on/ona imenovao/la.

Na području odgovornosti svake pojedine stranke disperzanti će se uvijek rabiti u skladu s odredbama nacionalnog plana intervencija odnosne stranke.

Ako se ne odluči drugačije u izravnim kontaktima između glavnog zapovjednika na mjestu događaja i nacionalnih zapovjednika na mjestu događaja stranaka koje sudjeluju u

operacijama zajedničkog reagiranja, isto načelo će se primjenjivati i na područja interesa stranaka.

Ako je jedna stranka zabranila uporabu disperzanata u teritorijalnom moru, druge stranke koje sudjeluju u operacijama zajedničkog reagiranja dužne su poštovati tu odluku.

5.6. ZAVRŠETAK OPERACIJA ZAJEDNIČKOG REAGIRANJA I STAVLJANJE PLANA U MIROVANJE

Glavni zapovjednik na mjestu događaja prekinut će operacije zajedničkog reagiranja kada su po njegovom/njezinom mišljenju:

a) mjere reagiranja na onečišćenje završene, a onečišćujuća tvar više ne ugrožava interese bilo koje od stranaka, ili

b) kada situacija dođe do točke kad su mogućnosti i sredstva države predvodnice dostatna da se uspješno završe aktivnosti reagiranja.

Nakon što se donese odluka o završetku operacija zajedničkog reagiranja, glavni zapovjednik na mjestu događaja će odmah obavijestiti nacionalne zapovjednike na mjestu događaja drugih stranaka i njihova odnosna operativna tijela o toj odluci i stavljanju Plana u mirovanje.

Nakon što je Plan stavljen u mirovanje, cjelokupno osoblje, oprema, neuporabljeni proizvodi i druga sredstva koja su bila uključena u operacije zajedničkog reagiranja će se vratiti ili biti vraćeni odnosnim državama porijekla.

Stranka koja je zatražila pomoć dužna je poduzeti nužne mjere za trenutni povratak u domovinu *osoblja* stranaka koje su pružile pomoć, dok koordinacija i organizacija njihovog povratka u domovinu ostaju odgovornost njihovih odnosnih operativnih tijela.

Stranka koja je zatražila pomoć bit će odgovorna za povratak u državu porijekla, ako nije drukčije dogovoreno, cjelokupne opreme osigurane kao pomoć i svih neuporabljenih sredstava za pročišćavanje. Cjelokupnu *opremu* i druga *sredstva* vraćaju se *čisti i u najboljem mogućem radnom stanju*.

Operativna tijela stranaka na koje se to odnosi mogu u izravnom međusobnom kontaktu odlučiti da neuporabljena sredstva za pročišćavanje ostanu u državi koja je zatražila pomoć.

Samostalne jedinice (plovila, zrakoplovi) vratit će se u državu porijekla koristeći vlastiti pogon. Stranka koja je zatražila pomoć odgovorna je da olakša formalnosti koje su povezane s napuštanjem teritorija/teritorijalnog mora/zračnog prostora svih jedinica koje su bile osigurane kao pomoć.

6. KOMUNIKACIJA I IZVJEŠĆIVANJE

6.1. KOMUNIKACIJSKI SUSTAV

Stranke će uspostaviti i održavati djelotvoran komunikacijski sustav, operativan 24 sata na dan i koji služi za:

- a) slanje i primanje svih informacija u vezi sa sprječavanjem onečišćenja s brodova, a posebno slanja izvješća izrađenih od »Obveznog sustava izvješćivanja s brodova u Jadranskom moru« i svih drugih postojećih ili budućih sustava izvješćivanja;
- b) primanje izvješća o iznenadnim onečišćenjima i slanje ovih izvješća operativnim tijelima i drugim zainteresiranim stranama unutar države;
- c) pokretanje Plana, traženje pomoći i razmjenu operativnih poruka za vrijeme operacija zajedničkog reagiranja.

Sustav će obuhvaćati nacionalne centre za reagiranje u slučaju opasnosti i nacionalne operativne centre, ako potonji nisu ujedno i nacionalni centri za reagiranje u slučaju opasnosti.

Elementi ovog komunikacijskog sustava, uključujući brojeve telefona i telefaksa, adrese e-pošte i dodijeljene radiofrekvencije i kanale svake stranke, navedeni su u Dodatku 5.

6.2 SUSTAV ZA IZVJEŠĆIVANJE O ONEČIŠĆENJU (POLREP)

Za razmjenu informacija u vezi s iznenadnim onečišćenjima stranke će koristiti sustav za izvješćivanje o onečišćenju (POLREP) čije je korištenje dogovoreno u okviru Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti uz Barcelonsku konvenciju. Sustav POLREP podijeljen je u tri dijela:

I. dio (POLWARN) – je *početna obavijest* (prva informacija ili upozorenje) o iznenadnom onečišćenju.

II. dio (POLINF) – je *detaljno dodatno izvješće* uz I. dio.

III. dio (POLFAC) – se koristi kao *zahtjev za pomoć* od drugih stranaka i za određivanje operativnih pitanja vezanih uz pomoć.

Detaljan opis sadržaja svih triju dijelova POLREP-a naveden je u Dodatku 7.

U situacijama kada vrsta i opseg potrebne pomoći još nisu određeni, stranka koja donosi odluku o aktiviranju Plana koristit će redak 53 dijela POLINF poruke POLREP (vidi **Dodatak 7**) za obavješćivanje drugih stranaka o aktiviranju Plana.

Za traženje pomoći stranke će slijediti postupak opisan u članku 5.3 i u **Dodatku 8**.

6.3. IZVJEŠĆA O STANJU (SITREP)

Tijekom čitavog razdoblja između aktiviranja Plana u slučaju iznenadne opasnosti i njegovog stavljanja u mirovanje, država predvodnica će redovito obavješćivati ostale stranke o:

- a) razvoju stanja u vezi s iznenadnim onečišćenjem;
- b) akcijama poduzetim u cilju sprječavanja onečišćenja;
- c) napredovanju operacija zajedničkog reagiranja;

d) svim odlukama u vezi s budućim aktivnostima reagiranja;

e) svim drugim relevantnim informacijama, uključujući posebno informacije u vezi s utjecajem na okoliš, učinkom na morske i obalne resurse i gospodarskim posljedicama iznenadnog onečišćenja.

Glavni zapovjednik na mjestu događaja dostavljaće ove informacije operativnim tijelima stranaka bilo u obliku izvješća POLINF (vidi **Dodatak 7**) bilo kao tekst u obliku specifičnog izvješća o stanju (SITREP).

Država predvodnica također će dostaviti primjerak svakog izvješća REMPEC-u koji ga može koristiti za obavješćivanje drugih ugovornih stranaka Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti uz Barcelonsku konvenciju, međunarodnih organizacija, nevladinih udruga i specijaliziranih ustanova s kojima održava vezu.

Vodeće tijelo nastojat će dostavljati izvješća o stanju najmanje jednom dnevno.

Glavni zapovjednik provjerava svako izvješće prije slanja.

Ako se na nacionalnoj razini operacije suzbijanja onečišćenja nastave nakon stavljanja Plana u mirovanje, stranka zahvaćena nezgodom nastavit će obavješćivati ostale stranke i REMPEC o stanju sve do konačnog završetka svih postupaka reagiranja na onečišćenje.

Operativno tijelo svake stranke dužno je osigurati da izvješća o stanju budu dostavljena svim zainteresiranim strankama unutar njihove države.

6.4. IZVJEŠĆA NAKON NEZGODE

Po završetku operacija reagiranja na onečišćenje poduzetih kako na nacionalnoj razini tako i u okviru Plana, nacionalni zapovjednik na mjestu događaja i/ili glavni zapovjednik na mjestu događaja izradit će izvješće nakon nezgode koje će sadržavati:

a) opis iznenadnog onečišćenja i razvoja stanja;

b) opis mjera poduzetih u sklopu reagiranja;

c) opis pomoći pružene od drugih stranaka;

d) ocjenu cjelokupne operacije reagiranja;

e) ocjenu pomoći pružene od drugih stranaka;

f) procjenu okolišne i gospodarske štete prouzročene nezgodom;

g) opis i analizu problema na koje se naišlo pri reagiranju na iznenadno onečišćenje;

h) preporuke u vezi s mogućim unapređenjem postojećih sporazuma, a posebno odredaba Plana.

Operativno tijelo države predvodnice će poslati primjerke izvješća nakon nezgode svim strankama i REMPEC-u.

Na nacionalnoj će razini izvješća analizirati članovi svake ekipe za potporu i njihovi nacionalni zapovjednici na mjestu događaja koji će izraditi preporuke u vezi s izmjenama i unapređenjima Plana te po potrebi njihovih nacionalnih planova intervencije (vidi članak 4.4).

Pitanja od zajedničkog interesa mogu se predložiti za raspravu tijekom redovitih godišnjih sastanaka stranaka (vidi članak 2.3 i 3.5).

6.5. IZVJEŠĆA ZA I KOMUNICIRANJE S REMPEC-OM

Stranke će dostaviti REMPEC-u:

- a) sva POLREP izvješća (uključujući posebno informacije o aktiviranju i stavljanju Plana u mirovanje i sve zahtjeve za pomoć);
- b) sva SITREP izvješća;
- c) sva izvješća nakon nezgode.

U slučaju aktiviranja Plana vodeće tijelo će održavati stalnu vezu s REMPEC-om.

Informacije u vezi s komunikacijom s REMPEC-om navedene su u **Dodatku 2** i redovito će se ažurirati na temelju podataka dobivenih od Centra.

Stranke će obavijestiti REMPEC o svim izmjenama Plana ili njegovih dodataka čim iste budu sačinjene.

7. LOGISTIKA, FINANCIRANJE I ADMINISTRACIJA

7.1. LOGISTIKA

Vodeće tijelo odgovorno je za pružanje logističke potpore nužne za vođenje zajedničkih operacija reagiranja.

Vodeće tijelo posebno će:

- a) izvršiti nužne pripreme u vezi sa smještajem i prijevozom, unutar države, za svo osoblje koje pruža pomoć;
- b) poduzeti nužne mjere za osiguranje sljedećih uvjeta za opremu i druga sredstva dobivena od stranaka koje pružaju pomoć:
 - siguran skladišni prostor ili parkirališna mjesta, kako je primjereno, uključujući dizalice, viličare i drugu opremu za rukovanje, prema potrebi;
 - gorivo, maziva i temeljne uređaje za popravak i održavanje.

U pogledu boravka brodova i zrakoplova osiguranih kao pomoć drugih stranaka na teritoriju države predvodnice, vodeće tijelo poduzet će nužne mjere u cilju osiguranja pomoći posadi u zračnim lukama i lukama, kako je primjereno te pružiti usluge osiguranja za brodove, zrakoplove i pripadajuću opremu dok su oni u lukama i zračnim lukama države predvodnice.

7.2. FINANCIJSKI POSTUPCI

Pri traženju i pružanju pomoći, stranke će poštivati načela određena u članku 13. stavcima 2.(a), 3., 4. i 5. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti uz Barcelonsku konvenciju.

Uzimajući u obzir odredbe članka 13. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti, stranke su također sporazumne da će djelovati u skladu sa sljedećim načelima u pogledu financijskih pitanja vezanih uz uzajamnu pomoć:

a) Stranke će se međusobno unaprijed obavještavati o plaćama osoblja, pristojbama za najam opreme i drugih sredstava te o trošku sredstava za pročišćavanje koje će eventualno osigurati kao pomoć. Stranke će se sporazumjeti o pristojbama, uključujući uvjete plaćanja, i razmotrit će tijekom redovitih godišnjih sastanaka operativnih tijela (vidi članak 3.5) sva relevantna pitanja. Odgovarajuće informacije bit će uključene u **Dodatak 4**.

b) Ako stranka koja je zatražila pomoć odluči povući zahtjev iz bilo kojeg razloga, usprkos tome dužna je nadoknaditi stranci koja pruža pomoć sve troškove nastale do trenutka kad je zahtjev povučen ili kad se osoblje i oprema vrate u državu porijekla, što god je primjerenije.

c) Stranke će sva pitanja vezana uz financijske poslove riješiti po prestanku zajedničkih operacija.

U slučaju operacija zajedničkog reagiranja stranka koja je zatražila pomoć izravno će snositi sljedeće troškove koji se odnose na boravak na njezinom teritoriju osoblja, opreme i sredstava (uključujući brodove i zrakoplove) stranke koja pruža pomoć:

a) stan i hranu i/ili dnevnice, kako je primjereno, za svo osoblje za intervencije, osim posade brodova i plovila;

b) sve pristojbe u lukama za plovila i brodove osigurane kao pomoć;

c) sve pristojbe u zračnim lukama za zrakoplove osigurane kao pomoć;

d) gorivo potrebno za svu opremu i sredstva, uključujući posebno plovila i zrakoplove angažirane u operacijama zajedničkog reagiranja;

e) medicinske usluge pružene ozlijeđenom ili bolesnom osoblju stranke koja pruža pomoć;

f) troškove vezane za povratak u domovinu osoblja koje je umrlo ili je ozlijeđeno ili se razboljelo tijekom operacija zajedničkog reagiranja;

g) troškove održavanja za svaki dio opreme, plovila ili zrakoplova angažiranog u operacijama zajedničkog reagiranja;

h) troškove popravka za svaki dio opreme, plovila ili zrakoplova oštećenog na njezinom teritoriju za vrijeme ili zbog operacija zajedničkog reagiranja, ako je takav popravak nužan prije povratka opreme i sredstava u državu porijekla;

i) troškove komunikacije vezane za operacije zajedničkog reagiranja koje je učinilo osoblje stranke koja pruža pomoć na području države predvodnice.

Stranka koja pruža pomoć izravno će snositi sljedeće troškove vezane uz upućivanje svojeg osoblja, opreme, proizvoda ili drugih sredstava, uključujući napose plovila i zrakoplove, u državu koja je zatražila pomoć:

a) pokretanje osoblja, opreme, proizvoda ili drugih sredstava;

b) troškove prijevoza osoblja, opreme i proizvoda u državu i iz države u kojoj se odvijaju operacije zajedničkog reagiranja;

c) gorivo za samostalne jedinice (plovila, zrakoplove) koje će putovati na lokaciju operacija zajedničkog reagiranja koristeći vlastiti pogon;

d) troškove komunikacije vezane za operacije zajedničkog reagiranja koji su nastali na području stranke koja pruža pomoć;

e) osiguranje osoblja interventne ekipe;

f) medicinske usluge pružene po povratku u državu porijekla osoblju za intervencije koje je ozlijeđeno ili se razboljelo tijekom operacija zajedničkog reagiranja;

g) troškove održavanja i popravka opreme i sredstava angažiranih u operacijama zajedničkog reagiranja koji su nastali nakon povratka opreme i sredstava u državu porijekla.

Po završetku operacija zajedničkog reagiranja te po povratku cjelokupnog osoblja, opreme i drugih sredstava angažiranih u operacijama zajedničkog reagiranja, svaka stranka koja pruža pomoć sastavit će detaljan račun koji će obuhvaćati troškove pomoći pružene državi voditeljici i druge troškove vezane za ovu pomoć. Račun obuhvaća sljedeće stavke:

a) plaće osoblja angažiranog u operacijama zajedničkog reagiranja izračunate na temelju cjenika navedenog u **Dodatku 4** te dnevnika rada po danima kojeg je odobrio glavni zapovjednik na mjestu događaja ili druga nadležna osoba države predvodnice;

b) troškove najma opreme i sredstava izračunate na temelju cjenika navedenog u **Dodatku 4** i dnevnika rada po danima kojeg je odobrio glavni zapovjednik na mjestu događaja ili druga nadležna osoba države predvodnice;

c) troškove sredstava za pročišćavanje korištenih za vrijeme operacija zajedničkog reagiranja izračunate na temelju cjenika navedenog u **Dodatku 4** i dnevnika rada po danima kojeg je odobrio glavni zapovjednik na mjestu događaja ili druga nadležna osoba države predvodnice;

d) sve troškove koje je stranka koja pruža pomoć snosila kako je gore navedeno;

e) troškove zamjene opreme koja je za vrijeme operacija zajedničkog reagiranja oštećena u mjeri da je nije moguće popraviti.

Po primitku ovakvog računa, stranka koja je zatražila pomoć sukladno **Dodatku 8**, izravno će nadoknaditi strankama koje su pružile pomoć troškove koji su nastali poduzimanjem mjera reagiranja na onečišćenje slijedom aktiviranja Plana. Stranka će potom ovakve račune uključiti u vlastiti zahtjev za naknadu troškova vezanih za reagiranje na onečišćenje, kojeg će podnijeti onečišćivaču odgovornom za iznenadno onečišćenje, njegovim osiguravateljima ili međunarodnom sustavu za naknadu šteta uslijed onečišćenja, kako bude primjereno.

7.3. PREKOGRANIČNA KRETANJA OSOBLJA, OPREME, PROIZVODA I SAMOSTALNIH JEDINICA ZA INTERVENCIJE

U cilju olakšavanja kretanja osoblja, opreme, proizvoda i drugih sredstava uključujući samostalne jedinice poput plovila i zrakoplova na mjesto za koje je pomoć zatražena, stranke će djelovati u skladu s načelima određenim u članku 12. stavku 3. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti i slijedit će »Smjernice za suradnju u sprječavanju onečišćavanja mora uljem u Sredozemlju« usvojene na Petom redovitom sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije u Ateni 17. rujna 1987. (UNEP/IG.74/5), a posebno sljedeće stavke:

»Stranka koja podnosi zahtjev će: (...)

– obaviti pripreme za brzi ulazak opreme, proizvoda i osoblja prije njihovog dolaska i osigurati da carinske formalnosti budu u najvećoj mogućoj mjeri olakšane. Dopustit će se privremeni ulaz opremi, a ulaz proizvoda dopustit će se bez naplate trošarina i pristojbi.

– osigurati da, ako se stavljaju na raspolaganje plovila i zrakoplovi, brodovima budu izdane sve nužne dozvole, a zrakoplovima odobren let u nacionalnom zračnom prostoru. Plan letenja ili obavijest o letenju ispunit će se i prihvatiti kao dozvola zrakoplovima za polijetanje, slijetanje na kopnu ili na moru izvan redovitih zračnih uzletišta.«

Formalnosti za ulazak i carinske formalnosti

Svaka stranka će nastojati na nacionalnoj razini odrediti posebne postupke primjenjive u hitnim situacijama, u vezi s odredbama o ubrzanom izdavanju ulaznih viza i dozvola za rad osoblju, kao i dozvola nužnih za provoz ili privremeni uvoz zatražene opreme i materijala.

Pojedinosti ovakvih postupaka nalazit će se u Nacionalnom planu intervencija svake stranke i navedene u **Dodatku 3** Plana. Ovo se posebno odnosi na informacije koje stranka koja pruža pomoć treba dati odgovarajućem nacionalnom tijelu stranke koja traži pomoć u cilju olakšavanja provedbe ovih posebnih postupaka.

Stranke će odrediti *nadležna carinska tijela* koja će biti odgovorna za trenutačno obavljanje carinskih formalnosti vezanih za prekogranično kretanje osoblja i sredstava za intervencije u slučajevima aktiviranja Plana. Stranke će se međusobno stalno obavještavati o ovim carinskim tijelima i ovi podaci koji također obuhvaćaju adrese, brojeve telefona i telefaksa te adrese e-pošte nalazit će se u **Dodatku 1**.

Prije upućivanja pomoći stranci koja je to zatražila, nadležno carinsko tijelo stranke koja pruža pomoć uspostaviti će izravnu vezu s nadležnim carinskim tijelom stranke koja traži

pomoć u cilju dobivanja nužnih dozvola za ulaz opreme, proizvoda i drugih sredstava u državu.

Postupci prelijetanja

U okviru Plana te nakon konkretnog zahtjeva države predvodnice, zrakoplovima drugih stranaka može se odobriti ulazak i djelovanje u zračnom prostoru zemlje predvodnice za neku od sljedećih svrha:

- potraga i spašavanje;
- letovi nadziranja;
- prijevoz osoblja, opreme i proizvoda za intervencije;
- raspršivanje disperzanata ili drugih sredstava za pročišćavanje.

Svaka stranka će unaprijed odrediti nužne postupke u vezi s ubrzanim izdavanjem dozvola i odobrenja za *civilne zrakoplove* (s fiksnim krilima ili helikoptere) drugih stranaka od kojih će se eventualno zatražiti da sudjeluju u operacijama reagiranja unutar njezinog zračnog prostora. Slični postupci će se odrediti za korištenje objekata u zračnim lukama od strane civilnih zrakoplova s fiksnim krilima i helikoptera angažiranih u operacijama zajedničkog reagiranja.

O prelijetanju *vojnih zrakoplova* drugih stranaka preko državnog teritorija ili teritorijalnog mora jedne od stranaka, za gore navedene svrhe, odlučit će stranke na koje se to odnosi pojedinačno od slučaja do slučaja.

Postupci plovidbe

U okviru Plana i po zahtjevu države predvodnice, plovilima drugih stranaka može se odobriti ulazak i djelovanje u teritorijalnom moru države predvodnice za neku od sljedećih svrha:

- potraga i spašavanje;
- operacije spašavanja;
- operacije reagiranja na onečišćenje, uključujući ograničavanje širenja i skupljanje izlivenih proizvoda, raspršivanje disperzanata ili drugih sredstava za pročišćavanje, skladištenje i prijevoz skupljenih onečišćavajućih tvari;
- prijevoz osoblja, opreme i proizvoda za intervencije;
- svako drugo putovanje vezano uz operacije reagiranja na onečišćenja.

Svaka stranka će unaprijed odrediti nužne postupke u vezi s ubrzanim izdavanjem dozvola i odobrenja za plovidbu civilnih plovila (brodovi, čamci, specijalizirana plovila za suzbijanje onečišćenja) drugih stranaka od kojih će se eventualno zatražiti da sudjeluju u operacijama reagiranja unutar njezinih unutarnjih voda i teritorijalnog mora. Slični postupci utvrdit će se

za korištenje objekata u lukama od strane civilnih plovila angažiranih u operacijama zajedničkog reagiranja.

O plovidbi mornaričkih plovila drugih stranaka za gore navedene svrhe u unutarnjim vodama ili teritorijalnom moru jedne od stranaka odlučit će stranke na koje se to odnosi pojedinačno od slučaja do slučaja.

U svim slučajevima odnosne stranke uzet će u obzir važeće odredbe Međunarodne konvencije o olakšavanju međunarodnog pomorskog prometa.

7.4. ZDRAVSTVENO OSIGURANJE I MEDICINSKA POMOĆ

Svaka stranka dužna je poduzeti nužne mjere u cilju osiguranja od smrti, bolesti ili ozljede svojeg osoblja koje će eventualno sudjelovati u operacijama zajedničkog reagiranja, zajedničkim vježbama i zajedničkim tečajevima obuke.

Država predvodnica nastojat će pružiti najbolju moguću početnu medicinsku skrb i usluge svakoj osobi iz druge stranke koja je ozlijeđena ili se razboljela tijekom sudjelovanja u operacijama zajedničkog reagiranja.

Država predvodnica dužna je olakšati povratak u domovinu osoblja koje pruža pomoć i koje je ozlijeđeno ili se razboljelo tijekom operacija zajedničkog reagiranja.

Troškove bolničkog liječenja i medicinske pomoći pružene unutar države predvodnice ozlijeđenom ili bolesnom osoblju stranke koja pruža pomoć snosit će država predvodnica. Država predvodnica može odlučiti potraživati naknadu svih ovakvih troškova od onečišćivača odgovornog za iznenadno onečišćenje, njegovog osiguravatelja ili međunarodnog sustava za naknadu šteta uslijed onečišćenja.

7.5. ODGOVORNOST ZA OZLJEDU I ŠTETU

Ako interventne ekipe pozvane na pružanje pomoći u operacijama reagiranja na mjestu operacija uključujući i na putu za pristupanje i napuštanje lokacije operacija, prouzroče štetu trećim stranama i te su štete u vezi s operacijama reagiranja, za ovu će štetu biti odgovorna stranka koja je zatražila pomoć, izuzev u slučajevima namjere, teške pogreške ili krajnje nepažnje.

7.6. DOKUMENTACIJA O OPERACIJAMA REAGIRANJA I PRIPADAJUĆIM TROŠKOVIMA

Glavni zapovjednik na mjestu događaja dužan je poduzeti nužne mjere u cilju osiguravanja točnog vođenja detaljne evidencije o svim akcijama poduzetim u okviru Plana, a u cilju reagiranja na iznenadno onečišćenje. U tu svrhu glavni zapovjednik na mjestu događaja može u svoju ekipu za potporu uključiti osobu za vođenje evidencije/financijskog revizora.

Nužno je, kao minimum, redovito voditi sljedeću evidenciju:

a) Opis stanja, donesenih odluka i provedenih mjera reagiranja;

b) Dnevnik rada za svaki dan, u kojem su navedeni podaci o:

- operacijama u tijeku (mjesto, vrijeme, svrha),
 - opremi i drugim mjerama koje se koriste (mjesto, vrijeme, svrha),
 - angažiranom osoblju (broj, vrijeme),
 - proizvodima za reagiranje i svakom drugom utrošenom materijalu (vrsta, količina, svrha);
- c) Evidenciju o svim izdacima u vezi s operacijama reagiranja na onečišćenje.

Po završetku operacija reagiranja ove zapise stavit će se na raspolaganje nacionalnom tijelu nadležnom za podnošenje zahtjeva za naknadu.

8. OBAVJEŠĆIVANJE JAVNOSTI

8.1. OSOBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU (PRO)

Nakon aktiviranja Plana u hitnim slučajevima vodeće tijelo imenovat će osobu za odnose s javnošću koja će biti raspoređena u ekipu za podršku glavnog zapovjednika na mjestu događaja.

Osoba za odnose s javnošću nadležna je za:

- a) održavanje kontakata s tiskom;
- b) pripremu biltena u ime glavnog zapovjednika na mjestu događaja i vodećeg tijela;
- c) praćenje informacija objavljenih u tisku i pojašnjenja svih eventualnih nesporazuma.

8.2. BILTENI

Tijekom čitavog razdoblja između aktiviranja i stavljanja Plana u mirovanje, osoba za odnose s javnošću pripremat će biltene i dijeliti ih tisku na temelju potvrđenih informacija odobrenih od strane glavnog zapovjednika na mjestu događaja. Ovi bilteni sadržavaju informacije o:

- iznenadnom onečišćenju i razvoju stanja;
- ozljedama osoblja i šteti na plovilima, opremi itd.;
- tehničkim podacima o plovilima koja sudjeluju, vrsti i svojstvima onečišćavajućih tvari itd.;
- mjerama poduzetim za suzbijanje onečišćenja;
- učincima mjera reagiranja.

Prilikom izrade biltena poštivat će se sljedeće smjernice:

- pripremiti naslove/sažetke vijesti;
- dati prednost najnovijim i najvažnijim informacijama;

- koristiti jednostavne rečenice i u svakoj rečenici navesti samo po jednu misao;
- izbjegavati navode procjena, nagađanja i pretpostavki;
- izbjegavati navode mišljenja o okolišnim ili drugim štetama koje nije moguće kvantificirati;
- vrlo pažljivo sastavljati konačni tekst.

Kad god je to moguće biltenima treba priložiti karte koje prikazuju područje nezgode, daljnji tijek izljeva i mjesta na kojem se odvijaju operacije reagiranja.

8.3. KONFERENCIJE ZA TISAK

Nakon pokretanja Plana u hitnom slučaju, vodeće tijelo može, u konzultaciji s glavnim zapovjednikom na mjestu događaja, odlučiti da se organizira jedna ili više konferencija za tisak u cilju upoznavanja medija sa stanjem.

Na takvim konferencijama za tisak mogu sudjelovati sljedeće osobe:

- glavni zapovjednik na mjestu događaja,
- posebno imenovani stručnjaci koji su članovi ekipe za podršku,
- osoba za odnose s javnošću,
- predstavnik vodećeg tijela,
- predstavnici drugih stranaka (npr. osobe za vezu ili nacionalni zapovjednici na mjestu događaja),
- predstavnici vlasnika broda i tereta i/ili njihovi osiguravatelji.

Osoba za odnose s javnošću može unaprijed pripremiti, a glavni zapovjednik na mjestu događaja odobriti pisane informacije o glavnim činjenicama u vezi s iznenadnim onečišćenjem i operacijama zajedničkog reagiranja, karte i fotografije koje će se koristiti za vrijeme konferencije za tisak.

Sudionici konferencija za tisak također su dužni pridržavati se smjernica o izradi biltena (vidi članak 8.2.).

8.4. OBAVJEŠĆIVANJE JAVNOSTI PUTEM REMPEC-a

REMPEC može koristiti informacije koje u skladu s člankom 6.5. pruži glavni zapovjednik na mjestu događaja i vodeće tijelo u cilju informiranja drugih ugovornih stranaka Protokola o sprečavanju i iznenadnoj opasnosti, međunarodnih organizacija, nevladinih udruga i specijaliziranih ustanova s kojima održava vezu.

Ako to smatra korisnim, glavni zapovjednik na mjestu događaja može dostaviti REMPEC-u svoje redovite biltenne u cilju daljnje podjele tisku čiji će se predstavnici eventualno obratiti REMPEC-u.

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove zaštite okoliša.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona Sporazum iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi u odnosu na Republiku Hrvatsku te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti naknadno u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (»Narodne novine«, br. 28/96.).

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama.«

Klasa: 351-02/08-01/02

Zagreb, 24. listopada 2008.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga
sabora
Luka Bebić, v. r.

[1]*Stranke su se sporazumjele da će za potrebe Plana koristiti frekvencije koje su određene i dogovorene »Obveznim sustavom izvješćivanja brodova u Jadranskom moru«.

[2]*Stranke su suglasne da će za potrebe Plana koristiti radiofrekvencije određene i dogovorene na temelju »Obveznog sustava izvješćivanja s brodova u Jadranskom moru«.